Kalkınma ve Demokratikleşme

PROGRAMI

TBMM Kütüphanesi

AK PARTİ

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ

Baskı Tarihi: 03.01.2006

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ
1. GİRİŞ 5

II. TEMEL HAKLAR VE SİYASİ İLKELER
2. 1. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER 13
2. 2. SİYASİ İLKELER 16
2. 3. SİYASİ YAPILANMA 19
2. 4. HUKUK VE ADALET 20
2. 5. DEMOKRATİKLEŞME VE SİVİL TOPLUM 25
2. 6. DOĞU VE GÜNEYDOĞU 28

III. EKONOMİ
3. 1. EKONOMİ ANLAYIŞIMIZ 33
3. 2. KAMU MALİYESİ 37
3.2.1. BÜTÇE 37
3.2.2. VERGİ 38
3.2.3. KAMU BORÇLANMASI 39
3. 3. ÖZELLEŞTİRME 40
3. 4. ÜRETİM VE YATIRIM POLİTİKALARI 41
3. 5. SINAİ MÜLKİYET 43
3. 6. DIŞ TİCARET 44
3. 7. FİNANSAL HİZMETLER 45
3. 8. ESNAF, SANATKAR VE KOBİ'LER 47
3. 9. TARIM, HAYVANCILIK VE ORMANCILIK 48
3.10. ENERJİ 50
3.11. MADENCİLİK 52
3.12. ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME 53
3.13. TURİZM 54
3.14. TÜKETİCİNİN KORUNMASI 55

IV. KAMU YÖNETİMİ
4. 1. KAMU YÖNETİMİ ANLAYIŞIMIZ 59
4. 2. MERKEZİ YÖNETİM 60
4. 3. YEREL YÖNETİM 62
4. 4. KAMU PERSONEL YÖNETİMİ 64
4. 5. GÜVENLİK 65
4. 6. YOLSUZLUKLARLA MÜCADELE 66

V. SOSYAL POLİTİKALAR
5. 1. SOSYAL POLİTİKA ANLAYIŞIMIZ 71
5. 2. EĞİTİM 72

5. 3. KÜLTÜR ve SANAT .....
5. 4. SAĞLIK .....
5. 5. SOSYAL GÜVENLİK .....
5. 6. ÇALIŞMA HAYATI .....
5. 7. KADIN .....
5. 8. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER .....
5. 9. GENÇLİK VE SPOR .....
5.10. KENTLEŞME VE KONUT .....
5.11. ÇEVRE .....
5.12. BİLİM VE TEKNOLOJİ .....
5.13. YAZILI VE GÖRSEL BASIN .....
5.14. TRAFİK .....

VI. DIŞ POLİTİKA
6. DIŞ POLİTİKA .....

VII. SONUÇ
7. SONUÇ .....

GİRİŞ

KALKINMA VE DEMOKRATİKLEŞME
PROGRAMI

I. GİRİŞ

Türkiye sancılı bir zaman diliminde büyük bir değişim arzusu yaşıyor. Siyaset, ekonomi ve toplumsal yaşamdaki ciddi problemler vatandaşlarımızın gündelik hayatını ve geleceğini olumsuz yönde etkiliyor. Türkiye bu sorunların üstesinden gelecek, vatandaşlarına huzur, güven ve refah sağlayacak, geleceklerine güvenle bakmalarına öncülük edecek, dinamik ve vizyon sahibi bir "siyasi oluşum" bekliyor.

Kavramların içinin boşaltıldığı, değerlerin eskitildiği, sözün anlamını yitirdiği bu dönemde Türkiye yeni ve taze bir anlayışa, kararlı, önünü ve geleceğini görebilen bir harekete, onurlu bir mücadeleye, ayakları yere basan, yerli ancak çağdaş bilgilerle donanmış kadrolara, ufuk açıcı, gerçekçi program ve projelere şiddetle ihtiyaç duymaktadır.

Bütün bunları, ekonomik kalkınma hamlesini başlatacak, gelir dağılımındaki bozuklukları düzeltecek, yoksulluğu ortadan kaldıracak, küskünlükleri giderecek; birleştirici, kucaklayıcı, toplumsal barışı temin edici, kurumlarla yurttaşlar arasında güven sağlayıcı, yeni ve dinamik bir siyasi irade gerçekleştirebilir.

Tüm renkliliğiyle, benzerlikleri ve farklılıklarıyla; kısaca eşsiz zenginlikleriyle Türkiye, kendi içinde, bölgesinde ve tüm dünyada yeniliğin, kalkınmanın, barışın, huzur ve refahın öncüsü olmaya aday bir potansiyele sahiptir. Yeter ki, siyasi irade ve kararlılık sahibi kadrolar tarafından yönetilsin.

Türkiye'nin sorunları çözümsüz değildir. Çünkü;

* Türkiye'nin zengin yer altı ve yer üstü doğal kaynakları vardır.

* Türkiye, genç ve dinamik bir nüfusa sahiptir.

* Türkiye, çok zengin bir tarihe ve kültürel mirasa sahiptir.

* Milletimizin köklü ve zengin bir devlet geleneği vardır.

* Türkiye, uluslararası rekabet kabiliyeti yüksek bir girişimci potansiyeline sahiptir.

* Türkiye, bölgesinde etkili olabilecek bir jeostratejik konuma sahiptir.

* Türkiye, emsalsiz tabii güzellikleri ve tarihi dokusuyla turistik bir cazibe merkezidir.

* Halkımızın milli ve dini karakterinin ifadesi olan toplumsal dayanışma ve yardımlaşma hasleti, önemli bir servetimizdir.

* Milletimiz, tarih boyunca imkansızlıklar içinde pek çok başarıyı gerçekleştirmiştir.

O halde çaresiz değiliz. Bu büyük potansiyeli mutlaka harekete geçirmeliyiz. Partimizin siyaset sahnesindeki varlık nedeni budur. Türkiye'nin büyük potansiyelini harekete geçirerek halkımızı mutlu ve ülkemizi itibarlı kılmaya kararlıyız.

Bu ihtiyaca cevap vermek üzere, geniş bir toplumsal istek doğrultusunda kurulan partimiz; binlerce yıldır aynı coğrafya üzerinde barış, dostluk ve kardeşlik içinde birlikte yaşayan, ortak bir kaderi paylaşan, sevinçleri, kederleri, kıvançları ortak olan tüm halkımızın partisidir.

Partimiz, dürüst, dinamik, ilkeli kadroları ve ülkemizin ufkunu açacak bir siyasal perspektif ile halkımızın yıllardır çekmekte olduğu sıkıntıları sona erdirmeyi, siyasal sistemin problem çözme ve karar alma yeteneğini geliştirmeyi, ülkemizin kalkınmasının önündeki tüm engelleri ortadan kaldırmayı, Türkiye'yi layık olduğu aydınlığa kavuşturmayı amaçlamaktadır.

Partimiz, geleneğin ve geçmişin birikimiyle ülkemizin sorunlarına, dünya gerçekleriyle paralel biçimde, özgün ve kalıcı çözümler sunmayı hedefleyen, topluma hizmet etmeyi esas alan, ideolojik platformlarda değil, çağdaş demokratik değerler platformunda siyaset yapmayı benimseyen bir partidir.

Partimiz bu vasfıyla tüm vatandaşlarımızı cinsiyetleri, etnik kökenleri, inançları, ve dünya görüşleri ne olursa olsun ayırım yapmaksızın kucaklamaktadır. Bu çoğulcu anlayış temelinde, yurttaşlık bilincinin geliştirilmesi ve üzerinde yaşamakta olduğumuz vatana mensup ve sahip olma gururunun bütün yurttaşlarımızla paylaşılması, partimizin temel hedeflerindendir.

"Herkes özgür olmadıkça kimse özgür değildir" özdeyişi, partimizin temel ilkelerindendir. Partimiz, bireyi bütün politikaların merkezine alarak

demokratikleşmenin sağlanmasını, temel insan hak ve özgürlüklerini temin etmeyi ve korumayı en önemli ödevleri arasında sayar.

Partimiz, Türkiye Cumhuriyeti'nin birlik ve bütünlüğünün, laik, demokratik, sosyal hukuk devletinin, sivilleşmenin, demokratikleşmenin, inanç özgürlüğünün ve fırsat eşitliğinin esas kabul edildiği bir zemindir.

Toplumları ve devletleri tahrip eden yozlaşma, yolsuzluk, usulsüzlük, çıkarcılık, iltimas, hukuk önünde ve fırsat açısından eşitsizlik, ırkçılık, partizanlık, despotluk gibi olumsuzluklar partimizin en yoğun mücadele alanlarıdır.

Halkımız çaresiz değildir. Çare bizzat halkın kendisindedir. Büyük Atatürk'ün belirttiği gibi; milleti kurtaracak güç, yine kendi azim ve kararlılığıdır.

Halkla özdeşleşen partimiz, her şeyden önce toplumda yok olan güven duygusunu mutlaka yeniden tesis edecektir. Herkesin yarınlara güvenle bakmasını, kendisini bu toplumun saygıdeğer ve horlanmayan bir ferdi olarak hissetmesini sağlamak azim ve kararlılığındayız.

Zorlaştıran değil kolaylaştıran, iten değil kucaklayan, bölen değil birleştiren, haklı zayıfları haksız güçlülere karşı koruyan bir yönetim anlayışına sahibiz.

Bütün bunları gerçekleştirmek için;

* Evrensel ölçülerde hak ve özgürlüklere dayalı bir anlayışı tüm alanlara yayacak,

* Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu kronik sorunları kökten çözecek,

* Yıllardır atıl bırakılan beşeri ve fiziki kaynaklarını harekete geçirerek ülkemizi sürekli üreten ve üreterek büyüyen bir ülke haline getirecek,

* Gelir dağılımındaki uçurumu ortadan kaldıracak, böylece tüm halkımızın refah seviyesini yükseltecek,

* Kamu yönetimine vatandaşları ve sivil toplum örgütlerini dahil ederek toplumda sinerji meydana getirecek,

* Kamusal yaşamın her alanında tam şeffaflık ve hesap verme anlayışını hakim kılacak,

* Ekonomi, dış politika, kültür, sanat, eğitim, sağlık, tarım ve hayvancılık gibi alanlarda çağdaş, akılcı, gerçekçi ve uygulanabilir bir siyasi program takdim ediyoruz.

Bu programın Türkiye'nin sorunlarını çözeceğine ve önünü açacağına inancımız tamdır.

Bu programın en önemli özelliği, bugünün doğru okunması ve geleceğin doğru projelendirilmesidir. Halkımızın takdirlerine sunduğumuz bu programın Türkiye için yepyeni bir başlangıç olmasını diliyoruz.

Allah'ın yardımıyla her şey bizimle daha iyi olacak.

Kurucular Heyeti

TEMEL HAKLAR ve SİYASİ İLKELER

KALKINMA VE DEMOKRATİKLEŞME PROGRAMI

II. TEMEL HAKLAR VE SİYASİ İLKELER

2. 1. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

Temel insan hak ve özgürlükleri, insanlığın yüzyıllar boyu süren mücadeleleri sonucu elde edilmiş kazanımıdır. Bu özgürlüklerin düzeyi medeni bir toplum olmanın göstergesidir. Medeni dünyanın bir parçası olan Türkiye'nin temel hak ve özgürlükler açısından hakettiği konuma getirilmesi, toplumumuzun da beklentisidir. Dolayısıyla atılacak adımlar, uluslararası kuruluşlar istediği için değil insanımız bu hak ve özgürlüklere layık olduğu için atılmalıdır.

Halkın sağduyuya sahip olduğu ve seçimini doğru yapacağı inancı peşin kabulümüzdür. Halkın özgür iradesine dayanmadan kurulacak hiçbir yapı, bireylere özgürlük ve topluma huzur getiremez.

Özgürlükler demokrasinin temelini oluşturur.

Hiçbir bireysel ve kurumsal baskı kabul edilemez.

Bir toplumdaki en önemli güven unsuru, toplum içinde yaşayan bireylerin kendi hak ve özgürlüklerine saygı duyulduğuna olan inançlarıdır. Bu inanç tüm sosyal ve iktisadi dinamikleri harekete geçiren temel güçtür. Ayrıca bireylerin hak ve özgürlüklerine saygı, demokratik bir siyasi rejimin toplum tarafından benimsenmesinin, toplumsal barış ve huzurun temel şartıdır.

Partimiz Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarmanın en önemli vasıtası olarak algılar ve bunu toplumsal barışın bir unsuru olarak görür.

Temel hak ve özgürlüklerle ilgili olarak partimiz aşağıdaki hedefleri gerçekleştirecektir:

* Başta *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Paris Şartı ve Helsinki Nihai Senedi* olmak üzere Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin insan hakları alanında getirdiği standartlar uygulamaya geçirilecektir.

* İnsan hakları alanında faaliyet gösteren gönüllü kuruluşların, sivil toplum örgütlerinin görüş ve önerileri dikkate alınacak, devlet organları ile bu kuruluşlar arasında sıkı bir işbirliği oluşturulacaktır. İnsan hakları ihlallerinin tespiti, çözüm önerilerinin geliştirilmesi, insan hakları eğitimi ve kolluk güçlerinin denetimi konularında bu kuruluşların katılımına ağırlık verilecektir.

* Düşünce ve ifade özgürlükleri uluslararası standartlar temelinde inşa edilecek, düşünceler özgürce açıklanabilecek, farklılıklar birer zenginlik olarak görülecektir.

* Partimiz, dini insanlığın en önemli kurumlarından biri, laikliği ise demokrasinin vazgeçilmez şartı, din ve vicdan hürriyetinin teminatı olarak görür. Laikliğin, din düşmanlığı şeklinde yorumlanmasına ve örselenmesine karşıdır.

* Esasen laiklik, her türlü din ve inanç mensuplarının ibadetlerini rahatça icra etmelerini, dini kanaatlerini

açıklayıp bu doğrultuda yaşamalarını ancak inançsız insanların da hayatlarını bu doğrultuda tanzim etmelerini sağlar. Bu bakımdan laiklik, özgürlük ve toplumsal barış ilkesidir.

* Partimiz, kutsal dini değerlerin ve etnisitenin istismar edilerek siyaset malzemesi yapılmasını reddeder. Dindar insanları rencide eden tavır ve uygulamaları ve onların, dini yaşayış ve tercihlerinden dolayı farklı muameleye tabi tutulmalarını anti-demokratik, insan hak ve özgürlüklerine aykırı bulur. Öte yandan dini, siyasi, ekonomik veya başka çıkarlara alet etmek veya dini kullanarak farklı düşünen ve yaşayan insanlar üzerinde baskı kurmak da kabul edilemez.

* Partimiz bütün vatandaşlarımızın özgür haber alma ve düşüncelerini yansıtma hakkını esas kabul eder. Çağımız demokrasilerinin vazgeçilmez koşullarından biri, özgür medyanın varlığıdır. Başta anayasa olmak üzere medyaya ilişkin tüm yasal çerçeve ele alınarak, medyanın ifade özgürlüğüne getirilen ve demokratik toplum düzeninin gerekleri ile bağdaşmayan yasak ve cezalar kaldırılacaktır. Yazılı ve görsel medyanın özgürlükleri, titizlikle korunacak ve tekelleşmeye fırsat tanınmayacaktır.

* İnsan hak ve özgürlüklerini bir davranış biçimi haline getirmek ve bu sayede insan hakları ihlallerini ortadan kaldırmak için ilköğretim okullarından ve kamu kuruluşlarından başlamak üzere eğitim programları düzenlenecektir.

* Hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkı bütün unsurlarıyla gerçekleştirilecektir. Tüm bireylerin hak arama yolları kolaylaştırılacaktır.

* Kadın, çocuk ve çalışma hayatına ilişkin hak ve özgürlük alanlarında uluslararası standartlar ülkemizde de eksiksiz uygulanacaktır.

* İşkence, gözaltında ölüm, kayıp, faili meçhul cinayetler gibi demokratik hukuk devletinde kabul edilemez uygulamaların üstüne ciddiyetle gidilecek ve şeffaflık sağlanacaktır. Bu konuda her vatandaşın şikâyeti değerlendirilecek, caydırıcılığı sağlayan gerekli düzenlemeler yapılacak, sorumlular cezasız kalmayacaktır.

* İnsan hakları ihlalleriyle ilgili şikâyetlerin mahkemelerde harçsız ve bizzat temsil yolu açık tutularak öncelik ve ivedilikle sonuçlandırılabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

* Vatandaşların şikâyetlerini kamu adına izleyecek kurum ve kuruluşlar oluşturulacaktır.

* Partimiz, tüm yurttaşların kamu hizmetlerinden hiçbir ayırım gözetilmeksizin faydalanması için gereken düzenlemelerin yapılmasını öngörür. Bu bağlamda, devlet ve kurumlarıyla yurttaşlar arasında gittikçe artan güven bunalımı giderilecek ve yurttaşın devlete ve devletin tüm kurumlarına güvenini sağlayacak bir yönetim anlayışı tesis edilecektir.

2. 2. SİYASİ İLKELER

Partimiz, siyaseti topluma hizmet etmenin bir aracı olarak görür. Siyasetin kirlendiği, siyasi alanın iyice daraltıldığı ülkemizde; siyasetin ve siyasetçinin yeniden saygın ve güven veren bir konuma

getirilmesi gerçekleştirmek istediğimiz bir hedeftir. Siyasetin dürüstlük ve liyakati esas alan bir yapıya kavuşturulması, siyasi finansmanın denetlenebilir ve şeffaf olması, ülkemizdeki siyaset kurumunun en temel ihtiyacıdır.

Siyasi partiler, halkın sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel taleplerini devlete ileten ve devlet mekanizmasını bu doğrultuda çalıştırmak üzere iktidara talip olan sivil kuruluşlardır. Halkın gündemini, yasama ve yürütme organlarının gündemine taşımak siyasi partilerin asli görevidir.

Siyaset, bir toplumun bugününü doğru kurallar ve yöntemlerle inşa etme ve geleceğini de doğru projelendirme iradesidir.

Partimiz, Türkiye'deki siyaset anlayışının tümden gözden geçirilmesi gerektiğine inanmaktadır.

Siyaset anlayışımıza göre milletin iradesi esastır. Millet iradesini gölgede bırakacak hiç bir uygulamaya müsamaha gösterilemez.

Siyaset ve siyasetçiye güvenin ve itibarın yeniden tesis edilmesi şarttır.

Bu amaçla:

* Siyasi Partiler Kanunu değiştirilerek çağdaş demokratik anlayışın gereklerine uyumlu hale getirilecektir.

- Partilerin teşkilatlanmaları, üyelikleri, aday tespitleri ve mali yapıları şeffaf olacaktır.

- Partilerin hesapları ve adayların seçim harcamaları şeffaf ve denetlenebilir olacaktır.

- Parti içi demokrasi, bireyin ve azınlık görüş sahiplerinin hukuku ve demokratik yarışma hakları sağlanarak geliştirilecektir.

- Siyasi parti yasakları ve siyasi partilerin kapatılması ile ilgili hükümler, *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi* kararları ve *Venedik Komisyonu'nun* çizdiği ilkeler çerçevesinde yeniden düzenlenecektir.

* Seçim Kanunu değiştirilecektir.

- Vatandaşların ve partili üyelerin özgürce seçme ve seçilme hakları tüm unsurlarıyla gerçekleştirilecektir.

- Milletvekili seçilme yaşı 25'e indirilecektir.

- Daraltılmış bölgeli ve tercihli seçim sistemi getirilecektir.

- Parti adaylarının tespitinde tüm üyelerin katılımıyla yapılacak ön seçim sistemi esas alınacaktır.

* Siyasetin kirlenmesini önleyen yasal düzenlemeler yapılacaktır.

- Siyaset bir rant aracı görüntüsünden kurtarılacaktır.

- Seçimle gelen herkesin kanunen vermek zorunda olduğu mal bildirimi şeffaf olarak kamuoyunun bilgi ve denetimine sunulacaktır.

- Milletvekili ve bakanların yargılanmaları önündeki anayasal engeller kaldırılacak; dokunulmazlık, tüm

kamu görevlilerinin yargılanabilmeleri önündeki engeller ve ayrıcalıklarla birlikte ele alınacak ve milletvekillerinin meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerine inhisar ettirilecektir.

- Siyaset alanının daraltılmasına ve saygınlığının gölgelenmesine dönük tüm teşebbüslere karşı kararlı bir politika izlenecektir.

2. 3. SİYASİ YAPILANMA

Partimiz Türkiye'ye yeni bir siyaset anlayışını getirmeye ve bu anlayışı öncelikle kendi içinde uygulamaya geçirerek diğer partilere örnek olmaya kararlıdır.

Demokrasinin temel prensiplerinden biri olan seçimlerdeki halk etkinliğini artırıcı düzenlemelerle katılımcı demokrasinin güçlendirilmesi partimizin temel amaçlarından biridir.

Halkın merkezi ve yerel yönetimle ilgili karar alma süreçlerine daha aktif olarak doğrudan katılımını sağlayacak olan referandum kurumunun tesisi ve etkinleştirilmesi en önde gelen hedeflerimiz arasındadır.

Öncelikle, demokrasinin çekirdek kurumlarından olan partilerin kendi iç yapılarını demokratikleştirmeleri ve şeffaflaştırmaları, sistemin sağlıklı işlemesi açısından zorunludur.

AK PARTİ olarak parti içi demokrasinin ve şeffaflığın yerleşmesi için;

* Milletvekili aday yoklamalarında, bütün üyelerin katılımı ile ön seçim yapılması önceliğimizdir.

* İlkeli siyaset açısından genel başkanlık ve milletvekilliği süresi tüzüğümüzde belirtilen biçimde sınırlandırılacaktır.

* Parti bütçesinin yıl içindeki harcama kalemleri kamuoyuna ilan edilecek, yıl sonunda parti gelirlerinin nasıl harcandığı açıklanacaktır.

* Parti bütçesinin belli bir oranı, araştırma ve geliştirme ile parti İl Teşkilatları'na tahsis edilecektir.
* Parti içi demokratik yarış, serbest rekabet ortamında yapılacaktır.

* Partili üyelerin tüzük ve program dahilinde düşüncelerini özgürce ifade etmeleri sağlanacaktır.

* Parti gruplarında, bağlayıcı grup kararları tüzükte sayılı istisnai hallerde alınacaktır.

* İnteraktif siyaset hayata geçirilecektir.

* Partimizin iktidarında, başta bakanlar olmak üzere tüm atamalarda, ehliyet ve liyakat esas alınacaktır.

2. 4. HUKUK VE ADALET

Hukukun üstünlüğünü esas alan devlet, vatandaşlarının özgürlük ve haklarının teminatıdır. Dolayısıyla hukuk devleti olmayan ve hukukun hakim olmadığı bir toplumda demokratik rejimden bahsedilemez.

Demokrasinin hukuk yoluyla varlık kazandığı demokratik hukuk devletinde; hukukun evrensel ilkelerine saygı, hak arama yollarının açık tutulması, kanun önünde eşitlik, bireysel hak ve özgürlüklerin korunması, devletin hukuka bağlılığının güvence altına alınması temel değerlerdir. Bu değerlerin hayata geçirilmesi anayasa, yasalar ve bağımsız bir yargı ile mümkündür.

Partimiz hukukun üstünlüğüne dayalı yönetim anlayışının teminatı olacaktır.

Ülkemiz bugün hukuk devletinden ziyade kanun devleti görüntüsü vermektedir. "Devletin Hukuku" yerine "Hukuk Devleti" anlayışının esas olması gerekir. Kanunları hukuka, hukuku evrensel adalet ve insan hakları esaslarına dayandırmadıkça, Türkiye gerçek bir hukuk devleti olamaz ve uluslararası camiada saygın bir yer edinemez.

Yargısız bir hukuk düzeni düşünülemez. Anayasa ve yasaların metinleri kadar onları yorumlayacak yargı organlarının da önemi büyüktür.

Partimiz, toplumsal düzenin teminatı olan adalet sistemine azami ölçüde güvenin tesisini sağlayacaktır.

Şeffaf ve yolsuzluklardan arınmış bir düzen ancak adaletin işlemesiyle mümkündür. Partimiz bireylerin gündelik yaşamından uluslararası ilişkilere kadar önem taşıyan adalet sisteminin karşı karşıya kaldığı sorunları çözmeyi öncelikli hedefleri arasında görür.

Yukarıda zikredilen tespit ve ilkeler doğrultusunda partimiz, aşağıdaki politikaları hayata geçirecektir:

* Özgürlükçü, tüm toplumun ihtiyaçlarına cevap veren, demokratik hukuk devleti ilkesine ve demokratik ülkelerin standartlarına uygun, toplum ile devlet arasında yeni bir *"toplum sözleşmesi"* kurmayı hedefleyen, tümüyle yeni bir anayasa önerisi hazırlayacaktır. Bu öneri, yeni bir "anayasal mühendislik" denemesi değil, halkın iradesini ve taleplerini demokratik temelde devlet yapısına yansıtan bir belge olacaktır. Kısa, öz ve açık biçimde hazırlanacak yeni anayasa teklifimizde;

- Temel hak ve özgürlüklere ilişkin bölüm, evrensel standartlara uygun olacaktır.

- Cumhuriyetin temel nitelikleri korunarak devlet yönetiminin esas hükümlerine yer verilecektir.

- Yasama, yürütme ve yargı erkleri arasındaki ilişkiler açık, net ve anlaşılabilir bir biçimde belirtilecektir.

* Kuvvetler ayrımı ilkesi hassasiyetle uygulanacaktır. Yasama, yürütme ve yargı güçleri arasında ve denge denetim sağlanacaktır.

* Parlamentonun yasa çıkarmada ve denetimde etkin, bağımsız ve verimli olması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

* Yasama ve yürütme erkinin birbirlerinden net bir biçimde ayrılması için başbakan hariç diğer tüm bakanların meclis dışından atanmasını sağlayan sistem değişiklikleri araştırılarak kamuoyunda tartışmaya açılacak, bu konuda kamuoyunda

oluşacak uzlaşmaya paralel olarak gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

* Partimiz sadece kendi içinde değil, parlamento ve toplum içinde de kollektif iradenin tekil iradelerin yerini almasını sağlayacaktır. Yasalar sadece *parlamento çoğunluğu değil, toplumun ortak* iradesinin ifadesi olacaktır. Bu nedenle partimiz, hazırlayacağı yasa tekliflerini sivil toplum kuruluşlarının değerlendirmelerini alarak oluşturacaktır.

* Yeni anayasa yürürlüğe girdikten sonra, mevcut tüm kanunlar gözden geçirilecek ve anayasal sisteme uymayanlar süratle yürürlükten kaldırılacak ya da değiştirilecektir. Tüm tüzük ve yönetmelikler incelenerek kanunların çizdiği sınırları ve anayasal ilkeleri ihlal eden hükümler ayıklanacaktır.

* Anayasanın ve kanunların herkesi bağlayıcılığına dair ilke titizlikle uygulanacaktır.

* Kurallara uymama alışkanlığı ortadan kaldırılacak, kayıt dışılık her alanda önlenecek, kanunlar ve kurallar konuldukları amaç doğrultusunda uygulanacak ve bunların kalitesi evrensel standartlara kavuşturulacaktır.

* Yargıç tarafsızlığı ve yargı bağımsızlığı tam olarak sağlanacak, yargıç güvenceleri korunacaktır.

* Hukuk eğitiminden başlamak üzere hukukçuların niteliklerini arttıracak reformlar gerçekleştirilecek, avukatlara, hakimlere ve savcılara uzmanlıklarını geliştirebilecekleri yurt içi ve yurt dışı mesleki eğitim olanakları sunulacaktır.

* Yargıçların; örgütlü suçlar, haksız rekabet, döviz işlemleri, sigortacılık, kara para aklama ve sermaye piyasası suçları gibi alanlarda uzmanlaşmaları sağlanacaktır.

* Mahkemeler teknolojinin son imkanlarıyla donatılacak, iş yükleri azaltılacak, mahkeme binaları çağdaş bir görünüme kavuşturulacaktır. *"Geç gelen adalet, adaletsizliktir"* özdeyişinden hareket eden partimiz, yargı sürecinin hızlandırılması için gerekli tüm düzenlemeleri gerçekleştirecektir.

* Mahkeme kararlarının aleniliğini tam anlamıyla hayata geçirebilmek amacıyla tüm yüksek mahkeme kararlarına kamunun ulaşabilmesi için gerekli teknolojik alt yapı öncelikle kurulacaktır.

* Yüksek Mahkeme Üyeleri'nin belirlenmesi usulü, mahkemelerin bağımsızlığı, mesleki ölçütler ve seçim yapacak organlar demokratik ülke deneyimleri dikkate alınarak yeniden düzenlenecektir.

* Kolluk kuvvetlerindeki uyum ve hiyerarşiyi bozmamak kaydıyla, adli kolluk kurulacaktır.

* Suçtan zarar görenlerin korunması sistemi tesis edilecektir. Kamu vicdanında yarattığı tahribat nedeniyle af kanunu çıkarılmasından azami ölçüde kaçınılacaktır.

* Yargının etkinliğini ve işleyişini hızlandırmak için usul kanunları gözden geçirilecek ve gerekli değişiklikler yapılacaktır.

* Ceza infaz kurumları, hükümlülerin topluma yeniden kazandırılması amacıyla çağdaş hale getirilecektir.

* Devletin en önemli asli görevlerinden biri olan adalet hizmetlerinin hızlı ve kaliteli olarak yerine getirilebilmesi için bütçeden ayrılan ödenekler büyük oranda artırılacaktır.

2.5. DEMOKRATİKLEŞME VE SİVİL TOPLUM

Partimize göre, demokratik bir düzende yurttaşların uymak zorunda oldukları kurallar kendileri tarafından oluşturulur. Bu nedenle demokrasi, hukuk kurallarının yurttaşların rızasıyla oluştuğu bir yönetim biçimidir. Bir demokraside nihai karar ve icra yetkisi, seçimle oluşturulan organ ve kurumlardadır. Kamusal yaşamı ilgilendiren temel kararlar seçilmişler tarafından alınır. Demokraside egemenlik halka aittir ve bu özellik, demokratik rejimi diğer tüm rejimlerden ayıran temel niteliktir.

Demokrasi hoşgörüye dayanan bir sistemdir. Demokrasilerde vatandaşlardan bir kısmının daha üstün hak ve özgürlüklerden ya da ayrıcalıklardan yararlanması mümkün değildir. Demokrasilerde vatandaşlar, yasaların eşit koruyuculuğu altında özgürce yaşarlar.

Farklı tercihlerin rekabeti, sağlıklı bir demokratik sistemin vazgeçilmez unsurlarındandır. Bu yarışta çoğunluğun oyunu alanlar iktidara gelir, tüm ülkenin ya da Yerel Yönetimler'in sorumluluğunu üstlenirler. Ancak yarışı kazanmak ve iktidara gelmek çoğunluğun iradesini mutlaklaştırmaz.

Çağdaş demokrasinin en çok önemsenen niteliklerinden biri çoğunluğun hiçbir şart altında temel hak ve hürriyetleri tartışma konusu yapmaması ve azınlıkta bulunanların hak ve

özgürlüklerine saygılı olmasıdır. Azınlıkta kalan görüşlerin ve muhalefet hakkının anayasa ile güvence altına alınması demokrasinin çoğulcu niteliğini pekiştiren bir unsur olarak kabul edilmektedir.

Vatandaşların kamuya ait karar mekanizmalarına katılım hakkı, demokratik rejimin tek yönlü bir rejim olmadığına, yönetenler ile yönetilenler arasında iki yönlü bir etkileşimde bulunduğuna işaret eder. Bu yönüyle katılım hakkı sadece vatandaşların seçimlerde oy vermesi değil, kamu ile ilgili kararların alınması, uygulanması ve denetlenmesine katkıda bulunma yollarının açık olmasını ifade eder.

Partimiz demokratikleşmeyi, ülkemiz demokrasisinin tüm bu niteliklere tam anlamıyla kavuşturulması olarak algılamaktadır. Partimiz çağdaş demokrasilerde vazgeçilmez kabul edilen ama her şeyden önce kendi vatandaşımızın tercihlerine saygının temel şartı olan bu ilkelerin ışığında aşağıdaki politikaları uygulayacaktır:

* Vatandaşların siyasete katılımlarında asli işlevi gören ve demokrasinin vazgeçilmez unsurları olan siyasi partilerin hareket ve faaliyet alanlarını genişletecektir.

* Merkezi Yönetim'in Taşra Teşkilatı'na; Yerel Yönetimler'in, yerel sivil oluşumların ve vatandaşların istemlerini karşılayacak, diyaloğa dayalı bir yönetim anlayışı kazandıracaktır.

* Avrupa Birliği Üyeleri'nin uyması gereken asgari standartları gösteren Kopenhag Kriterleri'nin

demokratikleşmeye yönelik ilkeleri esas alınarak ulusal hukuk düzenimizde yapılması gereken değişiklikler, mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilecektir.

* Vatandaşların yönetime katılması ve yönetimi denetleyebilmesi için bilgi ve belgelere ulaşılabilmesini kolaylaştıracak, böylece vatandaşların bilgiye ulaşım hakkını etkili olarak kullanabilmesine imkan sağlayan düzenlemeleri yapacaktır.

* Katılımcı ve temsil gücü yüksek bir demokrasinin temelinde Yerel Yönetimler yatar. Vatandaşlarla yönetim arasında günlük hayattaki bağı kuracak olan Yerel Yönetimler'in güçlendirilmesi için gerekli tüm anayasal ve yasal düzenlemeleri gerçekleştirecek ve işlevsel yeni Yerel Yönetim Birimleri oluşturacaktır.

* Vatandaşların kendi köyleri, mahalleleri, şehirleri, hizmetlerinden yararlandıkları ve çalıştıkları kurumları ile ilgili konulardaki görüşlerini, şikayetlerini ve çözüm önerilerini değerlendirecek ve işleme koyacak mekanizmalar oluşturacaktır.

* Sivil Toplum Örgütleri'nin görüşlerini alarak ilgili yasal düzenlemeleri değiştirecek, sivil toplum örgütlenmesini çağdaş demokratik ülkelerdeki düzeye ulaştıracak bir yasal çerçeve çizecektir.

* Memur statüsünü yeniden belirleyecek, memurların sendikal örgütlenmelerini ve haklarını yeniden ele alacaktır.

* Seçilme yaşının 25'e indirilmesiyle gençlerin demokratik süreçlere aktif katılımını sağlayacak ve genç nüfusun ülke yönetiminde sorumluluk almasını teşvik edecektir.

* Demokrasilerin temel niteliklerinden biri olan toplantı ve gösteri özgürlüğünün daha etkili kullanılabilmesi için gerekli hukuki düzenlemeleri gerçekleştirecektir.

* Merkezi ve Yerel Yönetimler; Sivil Toplum Örgütleri, Mesleki Kuruluşlar, Sendikalar ve Özel Sektör Temsilcileri'nin görüşlerini alacakları ortak kurul, komisyon, kriz masası ve her türlü platformu oluşturacaktır.

2.6. DOĞU VE GÜNEYDOĞU

Kimimizin Güney Doğu, kimimizin Kürt, kimimizin terör sorunu dediğimiz olay, maalesef Türkiye'nin bir gerçeğidir. Partimiz bu sorunun toplum hayatımızda neden olduğu olumsuzlukların bilinciyle, bölge halkının mutluluğunu, refahını, hak ve özgürlüklerini gözeten, Türkiye'nin bütünlüğü ve üniter devlet yapısıyla birlikte bölgeyi tehdit eden terörün önlenmesinde zaaf yaratmayacak bir şekilde; kalıcı, tüm toplumun duyarlılıklarına saygılı, etkili ve sorunları kökünden çözmeye yönelik bir politika izleyecektir.

Bu bölgemizdeki kültürel farklılıklar, partimiz tarafından zenginlik kabul edilmektedir. Resmi dil ve eğitim dili Türkçe olmak şartıyla, Türkçe dışındaki dillerde yayın dahil kültürel faaliyetlerin yapılabilmesini, partimiz ülkemizdeki birlik ve

bütünlüğü zedeleyen değil, güçlendiren ve pekiştiren bir zenginlik olarak görmektedir. Bölgenin geri kalmışlığından kaynaklanan kimi olumsuzlukların giderilmesini, bölgeye dönük özel düzenlemeler yoluyla değil, genel demokratikleşme projesi bağlamında düşünmektedir.

Uzun süredir yoğun dış destekle varlığını koruyan ve otuz bin insanımızın hayatına mal olan teröre rağmen bölge halkının üniter devlet yapısına bağlı olması, halkımızın sağduyusu ile meselenin etnik bir çatışmaya dönüşmemesi, konunun iç meselemiz olarak çözülebilir olmasının delilidir.

Partimiz, teröre tepki olarak maksadını aşan ve bölge halkını rahatsız eden bazı uygulamaların terk edilmesi ve yıllardır devam eden OHAL uygulamasının tamamen kaldırılmasını hedeflemektedir. Suçlu insanlar karşısında caydırıcı ve masumları koruyucu bir tavır sergilemesi gereken devletimizin, suçsuz insanlara şefkatle muamele etmesi gerektiğine inanıyoruz.

Yoğun terör sonrası dönemde, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'mizde, bölgelerarası kalkınmışlık farkını yok edecek, en azından asgariye indirecek önemli bir adım atılmamıştır. Partimiz yöreye yönelik istihdamı artırıcı ciddi ekonomik projeler gerçekleştirilecek, terör ortamından şu veya bu şekilde zarar gören vatandaşlarımızın mağduriyetini giderici uygulamaları devreye sokarak ihtiyaç duyulan rehabilitasyonu sağlayacaktır.

Hizmetlerin yetersiz olması, işsizlik, fakirlik ve baskı, terörün beslenmesine en elverişli ortamlardır. Terör ve baskı karşılıklı olarak birbirini besler. Terörün

sonuç olduğunu unutan her yaklaşım, sadece baskı ile çözüm üretmeye yönelir. Oysa bu terörü daha çok güçlendirir. Bu nedenle terörü sona erdirmenin yolu, temel hak ve hürriyetlere saygılı bir devlet yaklaşımı ile ekonomik kalkınmayı ve güvenliği aynı bütünün parçaları olarak ele almaktan geçer.

Bölgenin ticari ve ekonomik faaliyetler açısından cazip hale gelebilmesi için, bir çıkmaz sokak konumundan çıkartılıp komşu ülkelerle sınır ticareti dahil, dinamik bir ticaret ortamı oluşturulması gerekmektedir. Bu amaçla partimiz, bölgedeki ticaretin artırılması için her türlü tedbiri alacaktır.

Bürokratik otoriter devlet anlayışına yaslanan çözümler, sadece asayiş mantığına dayandığı için uzun vadede sorunları daha da derinleştirmektedir. Buna karşılık demokratik devlet anlayışı çerçevesindeki yaklaşımlar, ilk anda endişeyle karşılansada uzun vadede milletimizin birlik ve bütünlüğünü pekiştiren sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle bölgedeki sorunlar aynen kalacak demektir. Sadece ekonomik kalkınma politikaları ile tam bir çözüme kavuşturulamayacağı gerçeği yanında bütün bunların üstünde kültürel farklılıkları demokratik hukuk devleti ilkesi çerçevesinde tanıyan yaklaşımların etkili olması gerektiği anlayışına ulaşılması sorunun çözümünde önemli bir adımdır.

Diğer taraftan kültürel farklılıklar bölge halkıyla olan müştereklikleri arka plana atmayı gerektirmez. Aksine Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olma bilinci, toplumumuzun birlik ve beraberliğinin çimentosudur.

EKONOMİ

KALKINMA VE DEMOKRATİKLEŞME
PROGRAMI

III. EKONOMİ

3.1. EKONOMİ ANLAYIŞIMIZ

Partimizin ekonomik misyonu insanlarımızın refah ve mutluluğunun artırılmasıdır.

Türkiye, genç ve dinamik nüfusu, zengin doğal kaynakları, girişimci ruhlu insanları, tarihi ve tabii güzellikleri ve jeostratejik konumu nedeniyle büyük bir ekonomik kalkınma potansiyeline sahiptir.

Partimiz, ülkemizin ender bulunan bu potansiyelini harekete geçirmek için *"Sürekli ve Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme Stratejisi"* uygulayacaktır. Bu stratejinin uygulanmasıyla fakirlik ve işsizlik azalacak, gelir dağılımında adalet sağlanacaktır. Böylece ülkemiz, zamanla gelişmiş ülkeler düzeyine ulaşacak, vatandaşlarımızın yaşam kalitesi yükselecek ve uluslararası camiada saygınlığı artacaktır.

Bu strateji doğrultusunda partimiz, ekonomik ilkelerini, hedeflerini, politikalarını belirlemiş ve bunları etkin biçimde uygulayacak bir yönetim anlayışı ortaya koymuştur.

Partimiz aşağıdaki temel ilkeleri benimser;

* Ekonomik gelişmenin kaynağı ve hedefi olarak insanı esas alır.

* Tüm kurum ve kurallarıyla işleyen piyasa ekonomisinden yanadır.

* Devletin ilke olarak her türlü ekonomik faaliyetin dışında olması gerektiğini benimser.

* Devletin ekonomideki işlevini düzenleyici ve denetleyici olarak tanımlar. Bu amaçla sağlıklı belge ve bilgi akış sisteminin önemli olduğuna inanır.

* Özelleştirmeyi daha rasyonel bir ekonomik yapının oluşması için önemli bir araç olarak görür.

* Küreselleşmenin getirdiği yapısal dönüşümlerin en az maliyetle gerçekleştirilmesini savunur ve bunun en sağlıklı yolunun uluslararası rekabet gücünün artırılması olduğuna inanır. Bu nedenle ülkemiz ekonomisinin rekabet gücünün artırılmasının, siyasi ve ekonomik geleceğimiz açısından stratejik önem taşıdığını kabul eder.

* Uluslararası bilgi birikimi ve tecrübenin transferinde önemli rol oynayan yabancı sermayenin, Türk ekonomisinin gelişmesine katkıda bulunacağına inanır.

* Kamu hizmetlerinde kaliteyi, verimliliği, etkinliği ve vatandaşın memnuniyetini esas alır.

* Uluslararası normlarla ve kültürel değerlerimizin karışımıyla ortaya çıkan etik değerlerin ekonomik faaliyetlerin her alanında hayata geçirilmesini, sürekli ve sürdürülebilir büyümenin şartı olarak kabul eder.

* Avrupa Birliği, Dünya Bankası, IMF ve diğer uluslararası kuruluşlarla olan ilişkilerimizin, ekonomimizin ihtiyaçları ve ulusal çıkarlarımız doğrultusunda sürdürülmesi gerektiğine inanır.

Bu çerçevede partimizin temel hedefleri şunlardır:

* Mal ve hizmet üretimini artırmak.

* İşsizliği azaltmak, hayat pahalılığını önlemek ve gelir dağılımında adaleti sağlamak.

* Ekonomide istikrarı engelleyen haksız kazancı, haksız rekabeti ve etkin olmayan yaptırımları engellemek. Tekelleşmeye izin vermemek.

* Teşebbüs özgürlüğünü gerçekleştirerek, özel teşebbüse hamle yaptıracak siyasi, bürokratik ve anlayış değişimini sağlamak.

* Dış ticaretin geliştirilmesini ve ihracatın artırılmasını sağlamak.

Bu hedeflere ulaşmak için partimiz aşağıdaki politikaları uygulayacaktır:

* Ülke kaynaklarını bilgiye, teknolojiye ve verimliliğe dayalı üretim ekonomisini gerçekleştirmek için kullanacaktır.

* Ekonomik istikrarın büyüme ile büyümenin de yatırımlarla sağlanacağına inanır. Bu nedenle istihdamı artıracak yatırımları destekleyecektir.

* Finans sektörünün üretimi destekleyecek biçimde yapılanmasını ve yeni finansal tekniklerin geliştirilmesini temin edecektir.

* Bölgesel dengesizlikleri azaltacak düzenlemeleri yapacak, tüm bölgelerimizin ekonomik potansiyelinin etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin edecektir.

* Vergi reformunu gerçekleştirecektir.

* Harcama reformunu öncelikle ve ivedi olarak ele alacaktır.

* Kamu imkanlarının özel çıkarlar için kullanılmasını önleyecektir.

* Evrensel standartlara uygun tam tanımlanmış bir hukuk düzenini, güvenilir ve işleyen bir adalet mekanizmasını, garanti altına alınmış mülkiyet haklarını, güvenilir kurumsal yapıyı, pazara ve kaynaklara serbestçe ulaşma imkanını sağlayacaktır.

* Ekonomi politikalarının belirlenmesine ve uygulanmasına, başta ticaret ve sanayi odaları olmak üzere, ekonomiyle ilgili tüm sivil toplum kuruluşlarının katılımlarını sağlayacaktır.

Partimiz sürekli ve sürdürülebilir ekonomik büyüme stratejisinin, etkin ve güven veren bir ekonomi yönetimiyle mümkün olacağına inanmaktadır.

Bu amaçla partimiz;

* Etkin, güven veren ve milli-ahlaki değerleri yüksek bir ekonomi yönetimi ile birlikte çalışacaktır.

* Gündelik, popülist, kısa vadeli bir ekonomi anlayışı yerine gerçekçi, uzun vadeli, reformist ve dinamik bir ekonomi anlayışını benimsemiştir.

* Toplumun, temel makro göstergeler konusunda doğru ve zamanında bilgi edinme hakkı olduğuna inanır. Bu doğrultuda gerekli yasal ve idari düzenlemeleri yapacaktır.

* Ekonomi yönetimindeki dağınıklığı giderecek, ilgili kurumların sayısını, iç örgütlenmelerini, iş birliği ve koordinasyon düzenini, yönetim tekniklerini, politika üretim, uygulama ve kontrol esaslarını yeniden belirleyecektir.

3.2. KAMU MALİYESİ

3.2.1. BÜTÇE

Halkın ödediği vergilerin ve diğer kamu gelirlerinin, tahsis yerlerinin belirlenmesi ve harcanması siyasi iktidarlara büyük bir ahlaki sorumluluk yükler. Halkımız ödediği vergilerin hesabını sorma hakkına sahiptir. Bütçelerin bu temel kurala göre hazırlanması ve uygulanması gerekir.

Partimiz;

* Bütçe yapımında dengeyi ve ekonomik istikrarı esas alacaktır.

* Bütçeye ilişkin olarak şeffaflığı ve hesap verme sorumluluğunu tesis edecek mekanizmalar kuracaktır.

* "Bütçe Hakkı" kavramının gereği olarak devlet bütçesinin hazırlanmasında ve denetlenmesinde parlamentonun etkinliğini arttıracaktır. Bütçeye ilişkin temel büyüklüklerin Plan ve Bütçe Komisyonu'nda, kuruluş bütçelerinin ise ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmesini esas alacaktır.

* Sayıştay'ın, bütçe uygulamalarını parlamento adına gerçek anlamda denetleyebilmesine ve

parlamenterin de Sayıştay'dan kamu harcamaları ile ilgili soru sorabilmesine imkan veren yasal düzenlemeleri yapacaktır. Yüksek Denetleme Kurulu, bugün bağlı olduğu yürütme organı yerine, denetim sonuçlarını arz ettiği parlamento ile irtibatlandırılacak ve Sayıştay şemsiyesi altına alınacaktır.

* İstikrarı, saydamlığı, etkinlik ve verimliliği ifade eden hizmet performansını esas alan harcama reformunun öncelikle ve ivedi olarak gerçekleştirilmesine çalışacaktır.

* Bütçe büyüklüğü içinde eğitim ve sağlık başta olmak üzere sosyal harcama kalemlerinin paylarını artıracak ve bu hizmetlerin kalitesini uluslararası standartlara yükseltecektir.

* Kamu kurum ve kuruluşlarının bünyelerinde tesis edilen fonların, döner sermayelerin, vakıfların, derneklerin, sosyal tesislerin ve özel hesapların işleyişi ile iç ve dış denetimlerini yeni esaslara bağlayacaktır.

3.2.2. VERGİ

Vergi, toplumun ürettiği değerin bir kısmını devletle paylaşmasıdır. Bu bakımdan vergi, ekonomik birimlerin harcama ve yatırım kararlarını etkilemektedir. Vergilerin yapısı ve özellikleri, harcama ve yatırım kararlarının yönünü ve şeklini etkilediğinden, sürekli ve sürdürülebilir ekonomik büyüme ile tutarlı vergi politikaları önem taşımaktadır.

Partimiz,

* Vergi mevzuatını basitleştirecek, vergi sayısını azaltacak, vergi oranlarını düşürecek ve verginin adil olmasını sağlayacaktır.

* Vergileri sadece mali amaçla değil, sosyal ve ekonomik hedeflere ulaşmanın da bir aracı olarak daha etkin bir biçimde kullanacaktır.

* Enflasyondan doğan fiktif kazançların vergilendirilmesini önleyecek tedbirleri alacaktır.

* Belge düzenine işlerlik kazandırılarak kayıt dışı ekonomik faaliyetlerin vergilendirilmesini sağlayacak ve vergi tabanını genişletecektir.

* Vergi sisteminde, adil olmayan ve düşük gelirlileri ezen uygulamalar terk edilecektir. Esnaf ve sanatkarları, işçi, memur, emekli ve dar gelirlileri koruyacaktır

* Vergi idaresini, etkin bir vergilendirme için yeniden yapılandıracaktır.

* Bazı vergilere ilişkin yetkileri Yerel Yönetimler'e devredecektir.

3.2.3. KAMU BORÇLANMASI

Kamu açıklarının kabul edilebilir düzeyin üzerinde seyretmesi, tüm ekonomiyi etkileyen sorunlara neden olmaktadır. Sonuçta kamu, para piyasalarının en büyük müşterisi haline gelmekte, özel sektörün kullanacağı fonlar yetersizleşmekte, kredi maliyetleri yükselmekte ve ekonominin işleyişi sağlıksız hale gelmektedir.

Kamunun borçlanma ihtiyacını azaltmak ve kontrol edebilmek için partimiz;

* Yeni gelir kaynaklarını harekete geçirecek, harcama disiplinini sağlayacak ve kamu hizmetlerinde etkinliği ve verimliliği artıracaktır.

* Reel borçlanma maliyeti ile büyüme hızı arasındaki uyumu gözetecektir.

* Uzun vadeli borçlanmayı, geri ödeme kapasitesi olan yatırımlara yönlendirecektir.

* Kısa vadeli borçlanmayı finansman amacı ile değil, nakit dengesini sağlamak amacı ile yapacaktır.

* İç ve dış borçların reel maliyetlerini dikkate alarak etkin bir borç yönetimine geçecektir.

* Hazine, Merkez Bankası, Maliye Bakanlığı ve ekonomiyle ilgili diğer birimleri etkin bir koordinasyona kavuşturacaktır. Tüm kamu kuruluşlarının nakit hareketlerini borçlanma ihtiyacını tespite yönelik olarak izleyecektir.

3.3 ÖZELLEŞTİRME

Özelleştirme daha rasyonel bir ekonomik yapının oluşması için önemlidir. Özelleştirme, ekonomide verimi arttırmayı, devleti tam rekabet ortamını bozabilecek faaliyetlerden çıkarmayı sağlayacak bir uygulamadır.

Partimiz;

* Hızlı ve toplumsal faydayı sağlayacak bir özelleştirmeye imkan hazırlayacak hukuki ve idari düzenlemeleri yapacaktır.

* Hızlı ve şeffaf bir özelleştirme gerçekleştirecektir.

* Özelleştirme işlemleri Sayıştay denetimine tabi tutulacaktır.

* Özelleştirilecek kurumlar öncelikle çalışanlara, yöre halkına ve ilgili meslek kuruluşlarına sunulacak ve menkul kıymetler borsalarında işlem görmelerini sağlayacaktır.

* Gerekli güven ortamını sağlayarak yurtdışında çalışan vatandaşlarımızın özelleştirme işlemlerine katılmalarını özendirecektir.

* Kritik sektörlerdeki özelleştirmelerde ulusal stratejik tercih ve öncelikleri göz önünde bulunduracaktır.

3.4. ÜRETİM VE YATIRIM POLİTİKALARI

Uluslararası rekabet gücüne sahip üretim yeteneği, ekonomik istikrarın sağlanmasında ve başarılı ekonomik politikaların uygulanmasında büyük önem taşır. Ekonomik büyüme ancak üretim artışı ile sağlanır. Bu nedenle üretimin, istihdamın ve ihracatın artırılması, uygulanacak ekonomik politikaların temelini teşkil eder. Devlet üretim için gerekli altyapıyı sağlar ve üretimi özendirir.

Üretimin motoru olan özel girişimciler, siyasi ve ekonomik istikrarın bulunduğu; ilkelerin belirli, güvenilir ve şeffaf olduğu; sözleşmelerin yaptırım gücünün yüksek olduğu; enflasyon, döviz kuru ve faiz oranları dahil tüm makro ekonomik göstergelerin öngörülebildiği ve ekonomik hesap yapmayı mümkün kılan bir ekonomik ortamda yatırım yaparlar. Partimiz bu ortamı oluşturmaya

kararlıdır. Oluşan güven ortamı, toplumumuzda zaten var olan girişimci gücü harekete geçirecek yabancı sermayenin ülkemize girişini hızlandıracak ve böylece üretim artışı sağlayacaktır.

Partimiz;

* Türkiye'de gerçek anlamda bir üretim ve yatırım seferberliği başlatacaktır.

* Kaynakların etkin ve verimli kullanılması bakımından hammadde, enerji, işgücü, ulaşım ve pazar potansiyelini dikkate alarak tarımda ve sanayide ekonomik havzalar veya cazibe merkezleri oluşturulmasını destekleyecektir.

* Girdi maliyetlerini düşüren, kalite, verimlilik ve istihdamı artıran teşviklere önem verecektir.

* Ülkemize önemli miktarda döviz girdisi ve istihdam imkanı sağlayan yurt dışı mühendislik ve müteahhitlik hizmetlerini destekleyecektir. Bu maksatla, yurt dışında istihdamı zorlaştıran hükümleri değiştirecek, kredi imkanlarını genişletecek ve risk sigortası uygulamasını başlatacaktır.

* Ulusal savunma sanayiini öncelikle teşvik edecektir.

* AR-GE faaliyetlerini destekleyecektir.

* Üretimde kalitenin ve verimliliğin artırılması için Türk firmalarının uluslararası kalite standartlarında üretim yapmasını özendirecektir.

* Yeni teknoloji gerektiren büyük yatırımların gerçekleştirilmesi için yap-işlet modellerinin uygulanmasını yaygınlaştıracaktır.

* Teknoparklar kapsamında sanayi-üniversite işbirliğini geliştirecektir.

* Özel sektörün üretim ve rekabet gücünün artırılması için istihdam maliyetlerini azaltacaktır.

* Bilgisayar, internet ve enformasyon teknolojileri gibi yeni ekonomi araçlarının üretimini, özel sektör ve kamu kuruluşlarında kullanılmasını teşvik edecektir.

* Ürünlerin rekabet gücünün artırılmasında önemli bir rol oynayan orijinal patent ve endüstriyel tasarımların üretimini özendirecektir.

3.5. SINAİ MÜLKİYET

Patent, marka ve endüstriyel tasarımların korunması ve sınai mülkiyet alanında yapılacak yatırımların desteklenmesi, gelişmiş ekonomilerin başarısının altında yatan önemli unsurlardan biridir.

Yabancı yatırımların ülkemize çekilmesinin, son teknolojik gelişmelerin aktarılmasının, beyin göçünün önüne geçilmesinin, ihracatın arttırılmasının ve küresel rekabet için sınai mülkiyete dayalı üretimin önemini kavrayan partimiz, keşif ve yeni buluşları engelleyen bütün mevzuatı değiştirecek, patent ve lisans haklarını uluslararası standartlara uygun bir anlayışla koruyacak, böylece yeni buluşları özendirecektir.

3.6. DIŞ TİCARET

Sürekli ve sürdürülebilir ekonomik gelişme stratejimizin en önemli politik araçlarından biri ihracatımızın artırılmasıdır. İhracatın artışı öncelikle ekonominin uluslararası rekabet gücünün artırılmasına bağlıdır.

Partimiz;

* İhracatın önündeki her türlü mali, idari ve bürokratik engelleri ortadan kaldırarak ihracat seferberliği başlatacaktır.

* İhracatın en hızlı ve kolay bir şekilde komşu ülkelere yapılabileceği gerçeğinden hareketle, bu ülkelere yapılabilecek ihracatın artırılması için uygulamaya yönelik her türlü tedbiri alacaktır.

* Eximbank kaynaklarını artıracak ve bankacılık sektörünün imkanlarının ihracatın ve ihracata dayalı üretimin finansmanında kullanılmasını özendirecektir.

* Yurt dışındaki temsilciliklerimizin, ihracatımızın artırılmasına yönelik faaliyetlerde yoğunlaşmalarını sağlayacaktır.

* İhracat politikalarının geliştirilmesinde ve uygulanmasında, bu alanda faaliyet gösteren meslek kuruluşlarıyla yakın işbirliği yapacaktır.

* Yurt dışında 'Türk ürünü' imajının yaygınlaştırılması için firmaları teşvik edecektir.

* İhracata yönelen, katma değeri yüksek ürünler

üreten KOBİ'lere, üretim maliyetlerini düşürebilmeleri için AR-GE ve yatırım desteği sağlayacaktır.

* İhracat potansiyeli olan katma değeri yüksek, ileri malzeme, elektrik ve elektronik, savunma ve uzay sistemleri, otomotiv sanayii ve benzeri alanlardaki üretimi teşvik edecektir.

* Bölgesel ticareti sürekli ve sürdürülebilir ekonomik gelişmenin önemli bir sinerji aracı olarak ele alacaktır.

3.7. FİNANSAL HİZMETLER

Finansal hizmetler sektörü, sahip olduğu güçlü ileri ve geri bağlantılar nedeniyle ekonomik yapı ve ilişkiler sisteminde önemli rol oynamaktadır. Para ve satın alma gücünün sağlanmasında ve bunun ekonomiye aktarılmasında önemli rolü olan finansal kurumların etkin ve verimli şekilde çalışması esastır.

Enflasyon, faiz oranı, döviz kuru ve diğer parasal değişkenlerin reel ve nisbi dengelerinin, fırsat maliyetlerini yansıtacak göstergeler olması için gerekli ortam hazırlanacaktır. Böylece ekonomik birimlerin dinamizmi ve rekabet kabiliyeti artırılacaktır. Bu şekilde ekonomik birimlerin karar alma ve uygulama süreçlerinde dinamizm ve rekabetçi eğilimlerin artmasına imkan sağlanacaktır.

Bu amaçla;

* Tasarruf oranlarının yükseltilmesinde ve tasarrufların ekonomiye kazandırılmasında, ekonomik ve sosyo-kültürel ihtiyaçlara uygun finansal aracılık türlerinin ve işlemlerinin doğmasına ve gelişmesine imkan

sağlanacaktır. Sektörün finansal kurumlar ve finansal araçlar açısından çeşitlenmesine ve piyasaların derinleşmesine önem verilecektir.

* Sektörü düzenleyen ve denetleyen kurumlar arasında koordinasyon güçlendirilecek ve bu kurumların etkili denetim yapmaları sağlanacaktır.

* Sektörün uluslararası rekabet gücünü artıracak tedbirler alınacaktır.

* Ülkemiz ekonomik birimlerinin sahip olduğu imkan ve kaynakların korunması ve ekonominin ihtiyaç duyduğu fonların temin edilmesi amacıyla özel sigortacılık sistemi teşvik edilecektir. Ayrıca, ülkemizde sorumluluk hukukunun gelişmesi, üretim ve hizmet kalitesinin yükselmesi için mesleki faaliyetlerle mal ve hizmet üretiminde sigortacılık geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.

* Tasarruf mevduatı güvence sistemi Avrupa Birliği standartlarına göre düzenlenecektir.

* Finansal kurumların mali tablolarının şeffaf ve gerçekçi bir yapıda hazırlanması ve kamuya açıklanması yaygınlaştırılacaktır.

* Finansal kurumların kredi derecelendirme kuruluşları tarafından değerlendirilmeleri sağlanacaktır.

Sermayenin tabana yayılmasında ve yatırımların uygun maliyetle finansmanında etkin rol üstlenen sermaye piyasaları, sürekli ve sürdürülebilir ekonomik büyüme hedefine ulaşmada ve uluslararası rekabet gücünün artırılmasında önemli bir konuma sahiptir.

Bu çerçevede;

* Sermaye piyasalarını daha derin ve etkin hale getirmek için kurumsal yatırımcıların piyasaya girmesi özendirilecektir.

* Sermaye piyasalarının yapısı ve işleyişi geliştirilecektir.

* İstanbul Menkul Kıymetler Borsası uluslararası bir konuma getirilecektir.

* Gayrimenkul yatırım ortaklıkları ve risk sermayesi yatırım ortaklıkları gibi finansman şekilleri özendirilecek ve geliştirilecektir.

* Sermaye piyasalarında içerden bilgiye dayanan her türlü işlemi önleyecek gerekli yaptırımlar uygulanacaktır.

* Sermaye piyasalarında küçük hissedarların hakları korunacaktır.

* Piyasalardaki öngörülebilirliği artırmak ve sermaye piyasalarındaki dalgalanmanın ekonomi üzerindeki etkisini sınırlı tutmak için vadeli işlemler piyasaları desteklenecektir.

3.8. ESNAF, SANATKAR VE KOBİ'LER

Ülkemizde üretim, istihdam ve katma değerin oluşturulmasında önemli katkılar sağlayan esnaf ve sanatkarlar ile KOBİ'ler iktisadi ve sosyal yapımızın omurgasıdır.

Partimizin hedeflerinden biri de esnaf ve sanatkarlar

ile KOBİ'leri en etkin yöntemlerle destekleyerek ülkenin orta sınıfını yeniden inşa etmektir.

Bu çerçevede;

* Bu kesimle ilgili olarak istihdam ve üretimi artırmaya yönelik yatırım yapan esnaflar için projeye dayanan finansman desteği, vergi kolaylıkları ve bürokratik engellerin azaltılmasını da içeren bir plan uygulanacaktır.

* Esnaf ve sanatkarlar ile KOBİ'lerin büyük işletmeler karşısında haksız rekabetten korunmaları sağlanacaktır.

* Benzer iş kollarında çalışan şirketlerin ürettikleri malları daha etkin ve verimli bir şekilde ihraç edebilmelerini sağlamak için sektörel dış ticaret şirketleri desteklenecektir.

* Esnaf ve sanatkarlarımızın kendi konularıyla ilgili yerel yönetim kararlarının alınmasına katkıda bulunmaları sağlanacaktır.

* Esnaf ve sanatkarlarımıza çıraklık eğitimi veren eğitim merkezleri kurulmasında ve bu merkezlerin yaygınlaştırılmasında devletin ve Yerel Yönetimler'in desteği artırılacaktır.

3.9. TARIM, HAYVANCILIK VE ORMANCILIK

Tarım sektöründe verimliliğin ve üretimin artırılması, üretici gelirlerinin istikrara kavuşturulması, bu kesime yönelik teşviklerin rasyonel kullanılması temel amacımızdır.

Bu amaca ulaşmak için;

* Tarım sektöründe ekonomik anlamda işletmeciliğe geçiş sağlanacaktır.

* Kırsal kesimde verimliliği artıracak ve girdi maliyetlerini azaltacak teknoloji kullanımı özendirilecektir.

* Tarımsal üretimin yoğun olduğu bölgelerde ürün borsaları oluşturulacak ve bu borsalarda vadeli işlemler yapılması sağlanacaktır.

* Tarımdaki fazla istihdamın diğer sektörlere sağlıklı şekilde aktarılmasını sağlayacak politikalar geliştirilecektir.

* Tarımsal ürünlerin dünya pazarlarında değerlendirilmesi için ihracat şirketleri desteklenecektir.

* Geliştirilecek olan tarım sigortası yoluyla çiftçilerimiz, doğal afetlerdeki kayıplarına karşı korunacaktır.

* Ekolojik tarım ve yüksek kaliteli tohum üretimi özendirilecektir.

Hayvancılıkla ilgili olarak;

* Yüksek verimli kültür ırk hayvanlarının genel hayvan popülasyonu içindeki oranı artırılacaktır.

* Ülkemizin coğrafi yapısı dikkate alınarak su ürünlerinin üretimi özendirilecektir.

* Ülkemizin ekonomik yapısı dikkate alınarak yem bitkilerinin üretimi özendirilecektir.

* Canlı hayvan borsaları yeniden yapılandırılacak ve vadeli işlemler yapabilecek hale dönüştürülecektir.

* Hayvancılık potansiyeli yüksek olan Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgeleri'nde bu sektörün yeniden canlanması sağlanacaktır.

Ormancılıkla ilgili olarak ise;

* Değişen dünya ve ülke koşullarına uygun olarak belirlenecek bir ulusal ormancılık politikası doğrultusunda en az 50 yılı hedef alan bir "Ormancılık Ana Planı" hazırlanacaktır.

* Orman bölgelerinde yaşayanların, ormanların korunmasında söz sahibi olmaları sağlanacaktır.

* Mülkiyet hakkı devlette kalmak kaydıyla orman köylüsüne, özellikle ağaç dışındaki orman ürünleri üzerinde kullanma hakkı ve muhafaza sorumluluğu verilecektir.

* Özel ormancılık desteklenecek; meyve, tohum ve çiçeklerinden faydalanılan ağaçların uygun ekolojide ve özel sektörce yetiştirilmeleri teşvik edilecektir.

3.10. ENERJİ

Partimizin enerji politikasının temelinde, ulusal çıkarlarımızı koruyarak enerji arzının güvenliğini ve devamlılığını sağlamak, rekabete dayalı bir enerji piyasası oluşturmak ve duyarlı olduğumuz çevreyi ve insan sağlığını korumak bulunmaktadır.

Bu politika doğrultusunda;

* Etkin ve verimli bir biçimde işletilemeyen mevcut tesisler bir an önce özelleştirilecek, yenilenip kapasitesinin artırılması sağlanacaktır.

* Yeni yatırımlar yap-işlet modelleri ile yaygınlaştırılacaktır.

* Geleceğin enerjisi olan hidrojen enerjisi konusunda ciddi bilimsel ve teknik projeler başlatılarak, diğer ileri ülkelerle birlikte uygulamaya geçiş için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

* Özelleştirme ve lisans verme usulleri tam anlamıyla şeffaf ve rekabete açık olacaktır.

* Enerji kayıplarını ve israfını önleyen projeler desteklenecek, tasarruf bilinci yurt çapında yaygınlaştırılacaktır.

* Güneş, rüzgar, jeotermal ve biomas gibi enerji türleri yanında yeni hidroelektrik santralleri ile yerli kömüre dayalı, yeni teknolojilerle donanımlı, verimi yüksek, çevreye zararı olmayacak termik santrallerin özel sektör tarafından kurulması desteklenecektir.

* Petrol ve doğalgaz aramalarına ağırlık verilecektir.

* Dışa bağımlı doğalgazın kullanıldığı enerji santrallerine alternatif veya ikame yatırım olarak, gerekli güvenlik ve çevre koruma önlemleri alınmak süretiyle, nükleer enerji santralleri kurulacaktır. Böylece ekonominin ihtiyaç duyduğu ucuz enerji sağlanmış olacaktır.

* Enerjide tek kaynağa bağımlılık ortadan kaldırılacaktır.

* Partimiz, dış kaynaklı petrol ve doğalgazın dünya pazarlarına açılabilmesi için ülkemizin bir köprü konumunda olduğunun bilincindedir. Bu stratejik konum etkin bir biçimde değerlendirilecek ve ülkemiz bir dağıtım terminali haline getirilecektir.

3.11. MADENCİLİK

Yer altı kaynaklarımızın zenginliği ülkemize mukayeseli bir üstünlük sağlamaktadır. Partimiz bu kaynakların ülke ekonomisine katkıda bulunması için ulusal çıkarlarımıza önem veren etkin bir madencilik programını süratle uygulamaya koyacaktır.

Hedefimiz katma değeri yüksek ürünlerle yerli sanayiye girdi sağlamak ve ihracatımızın miktar ve çeşitliliğini artırmak olacaktır.

Bu kapsamda;

* Teknik eleman gücümüzü ve tecrübe birikimimizi kullanarak, maden aramadan tüketime kadar, her aşamada çevre bilinci gözetilerek yoğun bir faaliyet dönemi başlatılacaktır.

* Özel sektör desteklenecek, yabancı sermaye özendirilecek, hızlı ve verimli üretimin önündeki engeller kaldırılacaktır.

* Bilimsel ve teknik metodlar kullanılarak stratejik madenlerin aranması, işletilmesi, üretim ve ihracatı gerçekleştirilecektir.

* Madenlerimiz, stratejik özellikleri dikkate alınarak ve farklı metodlar kullanılmak suretiyle işletilecek veya özelleştirilecektir.

3.12. ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME

Partimiz, ulaştırma ve haberleşmenin ülke ekonomisinin en önemli alt yapılarından birini oluşturduğuna inanmaktadır.

Bu nedenle, ulaşım unsurları arasında entegrasyonu sağlayan, hızlı ve ekonomik bir hizmet sunan, büyüme amacına en fazla katkıyı sağlayabilen ve çevreyi tahrip etmeyen bir ulaştırma ve haberleşme alt yapısını oluşturmak temel amacımızdır.

Partimiz, ülkemizdeki ulaştırma ve haberleşme sisteminin çağdaş standartlara kavuşturulabilmesi için;

* Ulaştırma sistemleri arasında optimum dengeyi sağlayacak olan kara, deniz, hava ve demiryolu için Ulaştırma Ana Planı'nı uygulamaya koyacaktır.

* Demiryollarının, özel sektörle birlikte, çağdaş işletmecilik anlayışı çerçevesinde geliştirilmesine özel öncelik verecektir.

* Devlet karayollarını bölünmüş yol haline getirecek, güvenliği artırıcı eğitim, denetim ve mühendislik hizmetlerini etkinleştirecektir.

* Deniz filomuzun gençleştirilmesi ve yenilenmesini sağlayacak, liman işletmeciliğinde otonom liman işletmeciliğine ve özelleştirmeye gidecektir.

* Deniz ticaret filomuzun uluslararası rekabet gücünü artıracaktır.

* Gemi inşa sektörümüzü gerek yerli gerekse yabancı armatörlerin gemi ihtiyacını karşılayacak şekilde destekleyecektir.

* Deniz çevre koruma konularında meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapacaktır.

* Havaalanlarımızın kapasite ve standartlarını yükseltecek ve özel havacılık işletmelerinin kurulmasını özendirecektir.

* Serbest rekabet ortamında ucuz, verimli, kaliteli ve güvenli hizmet sunan; kullanıcıya alternatif seçim imkanı sağlayan telekomünikasyon, radyo, televizyon ve bilgi ağlarının kurulması ve yaygınlaştırılmasını sağlayacaktır.

3.13. TURİZM

Türkiye, tarihi ve kültürel birikimiyle, farklı doğal güzellikleri ve misafirperver insanlarıyla büyük bir turizm potansiyeline sahiptir.

Partimiz, Türkiye'nin bu potansiyelinin tamamını turizmin hizmetine sunmak için bilinçli çalışma yapılması gerektiğine inanır. Türkiye'de turizm gelirlerinin artırılması ve turistik bölgelerin çeşitlendirilmesi dünyadaki ekonomik, sosyal, kültürel gelişmelerin yakından izlenmesine ve turizm potansiyelimizin etkin bir biçimde tanıtımına bağlıdır.

Bu genel esaslar çerçevesinde;

* Turizm sektörünün kurumsal ve yasal altyapısı iyileştirilecektir.

* Turizmde ürün çeşitliliğini artıran, öncelikleri saptayan, yerel insiyatifin katkısını sağlayan, ülkemizdeki turizm envanterini çıkartan ve değerlendiren, yerel tanıtım için projeler geliştiren Turizm Master Planı mesleki örgütlerle işbirliği yapılarak hazırlanacaktır.

* Turizmin, mevsimlik ve coğrafi dağılımını iyileştirmek ve dış pazarlarda değişen tüketici tercihleri dikkate alınarak potansiyel alanlar oluşturmak amacıyla kış, dağ, yayla, nehir, termal, sağlık, inanç, yat, kongre, fuar ve üçüncü yaş turizmini geliştirecek politikalar üretilecektir.

* Kongre ve fuar turizminin yaygınlaşması için fuarcılık şirketlerine ve seyahat acentalarına gereken destek verilecektir.

* Kültürel ve tarihi miras yönünden zengin bir potansiyele sahip olan değişik bölgelerimizde özelliklerine göre iç ve dış turizmin geliştirilmesi desteklenecektir.

3.14. TÜKETİCİNİN KORUNMASI

Tüketicinin korunması alanında temel amaçlarımız; tüketiciler ile üreticiler-satıcılar arasında hakkaniyete uygun bir dengenin oluşturulması, tüketicinin mağdur edilmesinin ve zarar görmesinin engellenmesi, tüketiciler ve satıcılar arasında sağlıklı bir iletişimin kurulmasıdır.

Bu temel amaçlar doğrultusunda;

* Tüketiciyi Koruma Yasası, Evrensel Tüketici Hakları çerçevesinde yeniden düzenlenecektir.

* Tüketici mahkemelerine işlerlik kazandırılacak, tüketicilerin hak arama yolları basitleştirilecektir.

* Tüketicilerin, tüketici sözleşmelerinde karşılaştıkları sorunların çözümü için yasal düzenlemeler gerçekleştirilecek ve tüketiciler için hukuki yolların kullanımını maddi ve manevi açıdan kolaylaştıracak kurumsal yapı oluşturulacaktır.

* Tüketici hakkının korunmasında üretilen mal ve hizmetlerle ilgili olarak ürün ve mesleki sorumluluk sigortası zorunlu hale getirilecektir.

KAMU YÖNETİMİ

KALKINMA VE DEMOKRATİKLEŞME
PROGRAMI

IV. KAMU YÖNETİMİ

4.1. KAMU YÖNETİMİ ANLAYIŞIMIZ

Anayasa ve yasarla belirlenen, iktidarı kamu yararına kullanma hak ve yetkisine sahip en üst siyasal örgütlenme şekli, kamu yönetimidir. Çağdaş kamu yönetimi bu hak ve yetkileri kullanırken insana ve topluma hizmeti en öncelikli amaç olarak kabul etmek zorundadır.

Demokratik devlet yönetiminin sosyal adaleti ve gelişmeyi gözeterek nitelikli hizmet üretmesi, dinamik bir devlet yapısının oluşturulması, kamu yönetiminin kendini sürekli geliştirebilme yeteneğine kavuşturulması temel hedeflerimiz arasındadır.

Partimiz, kamu yönetimi anlayışını, demokratikleşme, yerelleşme ve sivilleşme eksenine oturtmayı hedeflemekte, çağdaş devletin aşağıdaki özelliklere sahip olması gerektiğine inanmaktadır:

* Vatandaşların evrensel hak ve özgürlüklerinin güvence altına alındığı ve bu özgürlüklerin en etkin biçimde korunduğu "Anayasal Devlet" anlayışı, devlet yönetiminde egemen olmalıdır. Devlet sahip olduğu güç ve yetkilerini anayasa çerçevesinde kullanmalıdır.

* Kamu yönetiminin güç ve yetkilerinin merkezde toplanması yerine, olabildiğince fazla yetki, görev ve fonksiyonların Yerel Yönetimler'e devredildiği ve birçok devlet fonksiyonlarının yerinden yönetim esasına göre gerçekleşebileceği bir devlet anlayışına süratle geçilecektir.

* Sosyal devlet anlayışımız gereği olarak devlet, sosyal refah sorumluluğunu üstlenmek zorundadır. Bu nedenle devlet, sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal hizmet programlarını etkin bir şekilde hayata geçirmelidir.

* Devlet temel fonksiyonları olan iç ve dış güvenlik, adalet, temel eğitim, sağlık ve alt yapı hizmetleri dışında kalan tüm hizmet alanlarından icracı sıfatıyla çekilmeli, düzenleyici ve denetleyici işlevleri devam etmelidir.

* Milletin kendisini yönetecek temsilcilerini kendi iradesiyle belirleyebildiği ve yönetime katabildiği demokratik yönetim ilkesi, yani halkın egemenliği, başta kamu personeli olmak üzere tüm vatandaşlarımız tarafından benimsenmelidir.

* Kamu yönetiminde şeffaflık, hesap verme sorumluluğu ve öngörülebilirlik, yönetimin her alan ve kademesine yerleştirilmelidir.

4.2. MERKEZİ YÖNETİM

Kamu yönetiminin esası insana hizmettir. Vatandaşlarımıza daha iyi hizmet edebilmek, hizmette verimliliği ve kaliteyi artırmak için merkezi yönetimin yeniden yapılandırılması kaçınılmazdır.

Partimiz devlet anlayışımızın ve kamuda yeniden yapılanma ihtiyacının bir gereği olarak aşağıdaki politikaları hayata geçirecektir:

* Tüm kamu kurum ve kuruluşları vatandaşın memnun edilmesi hedefine yönelen bir yönetim anlayışı ile yeniden yapılandırılacak ve uluslararası kalite standartlarına sahip kurumlar haline dönüştürülecektir.

* Merkezi yönetimin işlem ve eylemlerinde verimlilik, açıklık ve etkinlik ilkelerini dikkate alması, harcamalarında tutumlu, çevreye saygılı bir anlayışa kavuşması için gerekli tüm düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

* Ülkemizde merkezi idarenin üstlenmiş olduğu birçok hizmet alanı, mahallindeki Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Yerel Yönetimler'e ve mümkün olanlar da özel sektöre devredilecektir. Devletin asli fonksiyonlarını yürütmekle sorumlu Kamu Kurum ve Kuruluşları'nın Yönetimleri ise hızlı ve verimli çalışan bir yapıya kavuşturulacaktır.

* Başbakanlık dev bir hizmet bakanlığı görünümünden çıkarılacak, bakanlıkların görev alanları yeniden düzenlenerek bakanlık sayısı azaltılacaktır.

* Bakanlıkların Merkez ve Taşra Örgütleri çağın gereklerine ve hizmet alanlarının özelliklerine göre kalite, verimlilik, hizmetin gecikmeden verilmesi, kamu harcamalarında tasarruf gibi ölçütler dikkate alınarak yeniden yapılandırılacaktır.

* Merkezi Yönetim'in Yerel Yönetimler üzerindeki denetim yetkileri Yerel Yönetim politikalarına uygun olarak yeniden düzenlenecektir.

* Zorunlu olan haller dışında, Kamu Kuruluşları'nın Bölge Yönetimleri kaldırılacak, yeni İl - İlçe kurulmasına hakkaniyete uygun nesnel ölçütler getirilecektir.

* Yetki genişliği ve görev ayrımı ilkeleri yeniden ele alınarak taşra örgütlerine bazı konularda doğrudan karar alma yetkisi verilecektir.

* Özerk kurum ve kuruluşların tabi olacakları ilkeler, bu organların üyelerinin seçim biçimi, hangi alanlarda kurulacakları ve Merkezi Yönetim'le ilişkileri demokratik bir anlayış çerçevesinde yeniden ele alınacaktır.

* Merkezi idare ile ilgili personel mevzuatındaki "istisnai görev" kavramı yeniden tanımlanarak siyasi iktidarlarla birlikte değişecek üst kademe yöneticileri yasa ile belirlenmek suretiyle, bunlar dışındaki görevlilerin siyasi nedenlerle değiştirilmesi önlenecektir.

* Bürokratik formaliteler azaltılacak, devlette hantallık sona erdirilecektir. Kayırmacılık ve partizanlık gibi Kamu Yönetimi'nin yapısal zafiyetlerine son verilecektir.

* Devletin tüm kurumlarının bilişim teknolojilerinden azami derecede yararlanması, yeni teknolojik gelişmelerin Kamu Yönetimi'nin işleyişine hızla yansıtılması sağlanacaktır.

* İdarenin karar alma ve uygulama usulünü belirleyecek genel bir yasal düzenlemeye gidilecektir.

4.3. YEREL YÖNETİM

Çağımız bir yönüyle küreselleşme çağı, diğer yönüyle yerelleşme ve Yerel Yönetimler'in devlet sistemleri içindeki ağırlıklarının arttığı bir çağdır.

Artık demokrasi sadece bir seçme ve seçilme rejimi değil, aynı zamanda katılma ve işbirliği rejimi olarak algılanmaktadır. Bu katılım ve işbirliğini gerçekleştirecek temel birimler ise Yerel Yönetimler'dir.

Türkiye'de kamusal yaşamı ilgilendiren birçok diğer konuda olduğu gibi, Mahalli İdareler alanında da asıl sorun, demokrasimizin derinlikten yoksun oluşudur. Yapılması gereken, katılımcı ve çoğulcu demokrasinin günümüzde yaygınlık kazanan ilke ve uygulamalarını yine günümüz İktisat ve Kamu Yönetimi anlayışları çerçevesinde Mahalli İdareler alanına taşımaktır. Partimiz bu doğrultuda;

* Mahalli İdareler'e yerel ihtiyaçlara göre yönetim biçimlerini geliştirme yetkisini verecektir.

* Yerel Yönetimler'in kendi görevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli harcamaları karşılayacak düzeyde ve çeşitlilikte mali güce kavuşmalarını sağlayacaktır.

* Yerel Yönetimler'in karar alma süreci ve bazı faaliyetlerine Sivil Toplum Kuruluşları'nın katılımını sağlayacaktır.

* Kendi alanlarıyla ilgili düzenlemelere gidilmeden önce Yerel Yönetimler'e danışılması ilkesini getirecektir.

* *Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı*'na uygun olarak, anayasal sistemimize Yerel Yönetim hakkının dahil edilmesini sağlayacaktır. Yerel Yönetimler'in yargı yoluna gidebilme hakkı dahil, ilgili tüm düzenlemeleri gerçekleştirecektir.

* Yerel Yönetimler'in denetim ve gözetiminin, korunmaya çalışılan çıkarların önemi ile orantılı olması ilkesini gözetecektir.

* Büyükşehir Belediyesi kurulmasına objektif kıstaslar getirecektir. Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri arasındaki görev-yetki paylaşımını, hizmetlerde aksamaya yol açmayacak şekilde yeniden düzenleyecektir.

* Belediye sınırlarının mülki sınırlar olarak belirlenmesine yönelik bir değişimin yapılmasını esas alacak "Yerel Yönetim Reformu"nu gerçekleştirecektir.

4.4. KAMU PERSONEL YÖNETİMİ

Kamu personelinin görevi, kamu hizmetlerini vatandaşımızı memnun edecek biçimde sağlamaktır. Kamu personelinin vatandaşa karşı buyurgan tutumu kabul edilemez. Kamu personeli vatandaşa, kendi varlık sebebi olan "müşteri" anlayışıyla hizmet etmenin gereklerine uygun davranmalıdır.

Devlet ise kendi personeline devlete yaraşır ve personelin yaptığı işin karşılığı olan ücret ve sosyal yardımları vermeli, başarılı olan personelini de maddi ve manevi olarak ödüllendirmelidir. Aynı zamanda devlet kendi personelini sürekli eğiterek çağın değişen koşullarına adapte olmasını sağlamalıdır.

Bu ilkeler çerçevesinde partimiz;

* Hizmet gereklerine göre oluşturulacak norm; kadrolara atamayı objektif kıstaslara göre yapacaktır.

* Kamu personelinde kariyer ve liyakat esasını temel alacak ve eleman alımlarını bu kıstasa göre yapacaktır.

* Planlama, karar verme, denetleme ve danışma görevini yürüten üst kademe yöneticilerinin "istisnai memur" statüsünde çalıştırılmalarını sağlayacak yasal düzenlemeleri gerçekleştirecektir.

* Kamu personeli arasında işçi ve memur ayrımının sebep olduğu olumsuzlukların ortadan kaldırılması için gerekli yasal düzenlemeleri yapacaktır.

* Kamu Kurum ve Kuruluşları'nda verimlilik analizleri yapılarak gereksiz işlemleri sona erdirecek, işlevsiz kuruluş ve birimleri kaldıracak, yatay örgütlenme modelini gerçekleştirecektir.

* Kamu personelinin ücreti, yaptığı göreve ve başarılarına göre belirlenecektir. Aynı veya benzer işler için aynı ücret ödenecek, eşit işe eşit ücret ilkesi gerçekleştirilecek, benzer kurumlar arasındaki kurumsal ücret ayrıcalıkları kaldırılacak, kamu personeline verimlilik ilkesine uygun yeterli ücret ödenecektir. Kamu personeli ile ilgili mevzuatta yukarıda belirtilen hedefler doğrultusunda gerekli değişiklikler yapılacaktır.

* Sendikalar ve siyasi haklar konusundaki engellerin ortadan kaldırılmasını ve siyasetçilerin kamu görevlileri üzerindeki gereksiz müdahaleleri ortadan kaldıracaktır.

4.5. GÜVENLİK

Güvenlik, devletin en asli ve vazgeçilmez işlevidir. Türkiye'nin coğrafi konumu güvenlik konularını ülkemiz için daha da önemli hale getirmektedir.

Dış ve iç güvenlik donanımları konusunda dışa bağımlılığın asgariye indirilmesi milli çıkarlarımızın gereğidir. Bu nedenle ulusal savunma sanayiinin

geliştirilmesi uzun vadeli bir perspektifle ele alınacak temel bir konudur.

Günümüzde devletlerin güvenlik politikaları akılcı, dinamik, asgari maliyetle azami faydayı elde eden bir anlayışla oluşturulmakta, ülkenin ekonomik gerçekleri göz önünde tutulmaktadır.

Türkiye'nin uzun vadeli güvenliği, ülkemizin bir bütün olarak ekonomik kalkınmasını gerçekleştirmekten geçer. Partimiz ülke kaynaklarının değerlendirilmesinde bu gerçeği dikkate alacaktır.

Çağdaş dünyada her güvenlik ihtiyacı, demokratik sistem ile uyum içinde karşılanmaktadır.

Partimizin güvenlik politikaları, bu iki temel yaklaşım biçiminden hareketle hayata geçirilecektir.

* Gerek dış gerekse iç güvenlik meselelerinin ele alınmasında güvenlik kurumları ile siyasi karar alma mekanizmaları arasında sürekli diyalog ve uyum sağlanacaktır.

* Güvenlik ve savunma alanlarında silahlı kuvvetler ile siyasi iktidar arasında görüş alış verişini sağlayan Milli Güvenlik Kurulu, demokratik ülkelerdeki örnekleri dikkate alınarak Avrupa Birliği standartlarına göre yeniden yapılandırılacaktır.

4.6. YOLSUZLUKLARLA MÜCADELE

Ülkemiz son yıllarda siyasi iktidarın kötüye kullanılmasından kaynaklanan bir yolsuzluklar kıskacına girmiştir. Her geçen yıl Kamu

Yönetimi'ndeki yolsuzlukların hacmi daha da artmaktadır. Kamu gücünün kötüye kullanılması sonucu ortaya çıkan yolsuzluklar başta olmak üzere, her türlü yolsuzlukla mücadele partimizin öncelikli politikaları arasında olacaktır.

Partimiz bu amaçla aşağıdaki politikaları izleyecektir:

* Yolsuzluklarla mücadele için kapsamlı bir program hazırlanıp derhal uygulamaya konulacaktır. Kamu Yönetimi'nde şeffaflık ve ihale mevzuatının yeniden düzenlenmesi bu program çerçevesinde ele alınacaktır.

* Yolsuzlukların önlenmesi, tespiti ve soruşturulmasında görev alacak tüm kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlayacak bir birim kurulacak, bu birim yolsuzluklara karşı oluşturulacak politikaların ve alınacak önlemlerin koordinasyonunu sağlayacak, yolsuzluklarla mücadele stratejisini sürekli izlemeye alacaktır.

* Yolsuzluklarla mücadele alanında faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerinin yolsuzluk denetimine katılmaları sağlanacak, Sivil Toplum Örgütleri'nin bu alanda yapacakları çalışmalardan doğrudan ve hızlı bir biçimde yararlanılacaktır.

* Yolsuzluk yapılma ihtimali yüksek kamu yönetimi alanlarında çalışacak personelin belirlenmesinde özel kriterler getirilecek, bu personelin denetimi de özel bir usule tabi tutulacaktır.

* Kamu Yönetimi'ndeki yolsuzluklarla mücadele için ilgili başsavcılıkların yetkileri artırılacaktır.

* Tüm kurum ve kuruluşlarda yolsuzlukları izlemek üzere özel birimler kurulacaktır. Bu iç denetimin yanında bağımsız dış denetim kurumlarından da yararlanılacaktır. Yolsuzluk bu birimlerce tespit edildiğinde sorun derhal uzman savcılıklara havale edilecektir.

* Maliye Bakanlığı Kamu Görevlileri tarafından yapılan mal bildirimlerinin doğruluğunu araştıracak bir sistem oluşturacaktır.

* Yürürlükteki anayasanın Parlamento'ya verdiği Sayıştay'a denetim yaptırma yetkisi kanuni düzenlemeye kavuşturulacaktır.

* Türkiye'nin, Avrupa Konseyi çerçevesinde oluşturulan Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu'na (GRECO) iştiraki gerçekleştirilecek, Konsey tarafından hazırlanan ve henüz Türkiye'nin imzalamadığı, *Yolsuzluklar Hakkında Ceza Hukuku Sözleşmesi* ile *Yolsuzluklar Hakkında Medeni Hukuk Sözleşmesi* vakit geçirilmeden imzalanıp onaylanacaktır. Yolsuzlukların önlenmesi için uluslararası işbirliğine önem verilecektir.

SOSYAL POLİTİKALAR

KALKINMA VE DEMOKRATİKLEŞME PROGRAMI

V. SOSYAL POLİTİKALAR

5.1. SOSYAL POLİTİKA ANLAYIŞIMIZ

Devleti halka hizmet etme aracı olarak gören Partimiz, bir sınıf ve kesimin değil bütün vatandaşlarımızın refah ve mutluluğunu sağlayacak sosyal politikalar yürütecektir.

Bu bağlamda yoksullar, bakıma muhtaç yaşlılar, çocuklar ve işsizler için özel programlar oluşturulacak, zor durumdaki vatandaşlara, terkedilmiş ve kimsesiz oldukları duygusu yaşatılmayacaktır. İşsizleri, fakirleri, düşkünleri, hastaları, özürlüleri gözeten, onların insan onuruna yakışacak şekilde yaşamalarını sağlayacak bir sosyal devlet anlayışının kaçınılmaz olduğu ortadadır.

Partimiz, merkezi devletin Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Örgütleri ve özel sektör ile işbirliği yapmasını sağlayarak sosyal devlet hizmetlerinde verimliliği, sürati ve kaynak kapasitesini artıracaktır.

Hiç kimseye bedensel ve zihinsel özürleri nedeniyle ayrımcılık yapılmasına izin verilmeyecektir. Yerel Yönetimler ve sivil kuruluşlar ile iş birliği yapılarak kentsel alanlar, işyerleri, okullar başta olmak üzere tüm kamusal alanlarda özürlülerin hayatını kolaylaştıracak yapısal önlemler alınacaktır. Özürlülere yönelik özel eğitim imkanları artırılacak, iş kurma kredileri sağlanacak, vergi muafiyetleri getirilecektir. Özürlü vatandaşlar ile temsil edildikleri Sivil Toplum Örgütleri, Merkezi Yönetim'le ortak kurul ve komisyonlar oluşturacaklardır. Özürlüler için gerekli araç ve

gereçlerin imalat ve ithalatına kolaylık getiren düzenlemeler yapılacaktır.

Sokak çocukları, dilenciler ve evsizleri rehabilite eden, sayılarının artmasını engelleyen projeler teşvik edilecektir.

Gelecek kuşaklar tarafından da yararlanılacak doğal kaynakların ve çevrenin korunması, tekelleşmenin önlenmesi, bölgeler arası dengesizliklerin giderilmesi, yoksulların korunması, piyasalar tarafından sağlanmayan mal ve hizmetlerin üretilmesi ve kamusal alandaki tüm düzenlemelerin hakkaniyet ilkesine uygun yapılması amacıyla kamu kurum ve kuruluşları yükümlülükler üstlenecektir.

Kamunun sosyal harcamalarında mali disiplin sağlanacak, bu harcamaların enflasyonist ve popülist uygulamalar sonucu ekonominin işlemesini aksatıcı, güven sarsıcı ve istikrarı bozucu etkiler doğurması engellenecektir.

Sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin ortak yönetimini sağlamak amacı ile bu hizmetlerin tek bir bakanlıkta toplanması sağlanacaktır. Bu kurumlarda norm ve standart birliğinin sağlanması, temel istatistiki verilerin oluşturulması, aktüeryal dengenin sağlanması ve varlıklarının en verimli şekilde değerlendirilmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

5.2. EĞİTİM

Partimize göre eğitim her alandaki kalkınmanın en önemli unsurudur. Beşeri sermayeyi etkin kullanmayan toplumlar, rekabet şanslarını

kaybetmeye mahkumdur. Bu nedenle partimiz, kamu kaynaklarının tahsisinde birinci önceliğin eğitime yapılacak yatırımlara verilmesi gerektiğine inanır. Eğitim alanında oluşacak zaaflar, hiçbir alandaki üstünlükle giderilemez. Buna karşılık eğitim alanında yakalanacak üstün seviyeler, diğer tüm alanların toplam kalitesini yükseltir. Eğitime bu bilinçle yaklaşan partimiz, bu alanda giderek artan zaafları gidermeyi öncelikli hedeflerinden saymaktadır.

Türkiye eğitim alanında ciddi bir karmaşa yaşamaktadır. Eğitim kalitesi, olması gerekenin çok altındadır. Eğitimde fırsat eşitliği her geçen gün yok olmaktadır. Eğitim sistemi ideolojik kavgaların arenası haline getirilmiştir. Eğitim, araştırma ve istihdam planları olmaksızın yapılmaktadır. Yüksek Öğretim Kurumları dahil, eğitim-öğretim kurumlarımızın çoğu gerçekçi bir anlayıştan uzak, diplomalı işsizler yetiştirmektedir.

Bu nedenlerle partimiz, eğitim alanında köklü bir reform hareketine girişecektir.

* Ülkemizde oldukça yetersiz düzeyde olan okul öncesi eğitim kamu ve özel sektör eliyle ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır.

* Temel eğitim müfredatı çağın gereklerine, ihtiyaçlarımıza ve öğrencilerin kazanacakları donanıma göre yeniden oluşturulacaktır. Temel eğitim hizmetlerinin verilmesi pilot uygulamalarla Merkezi İdare'nin Taşra Birimleri'ne ve Yerel Yönetimler'e aktarılacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı ise denetleyici, düzenleyici ve standart oluşturucu bir konuma getirilecektir. Yoksul bölgelerde eğitim

devlet tarafından oluşturulacak özel programlarla desteklenecektir.

* Zorunlu eğitim kademeli, tercih ve yönlendirmeye imkan sağlayacak şekilde yeniden düzenlenecek, halen sekiz yıl olan zorunlu eğitim, alt yapı çalışmaları hızlandırılarak makul bir süre içerisinde on bir yıla çıkarılacaktır.

* Halen yürürlükteki uygulama, hakkaniyete aykırı ve öğrencilerin motivasyonunu azaltan sonuçlar üretmektedir. Bu uygulamanın çarpıklıkları öncelikle ele alınacak üniversiteye giriş sınavlarında tüm lise ve dengi okul mezunlarına fırsat eşitliği sağlanacaktır.

* Temel eğitim, kamu tarafından parasız olarak sunulacaktır. Kamu okullarının eğitim kalitesi artırılacak, teknolojik olanakları geliştirilecektir. Katılımcı, özgür düşünme ve analiz alışkanlığını geliştiren, bağımsız karar verme ve üretme yeteneğini teşvik eden, çoğulcu değerleri sunan, vatandaş olma bilincini yükselten, çağdaş gelişme ve teknolojileri öğreten bir eğitim anlayışına geçilecektir. Bu dönüşümde demokratik ve gelişmiş ülkelerin deneyimlerinden de istifade edilecek, öğretmen yetiştiren okullar bu anlayışa göre yeniden yapılandırılacak ve mevcut öğretmenler yeni sisteme göre hizmet içi eğitime tabi tutulacaktır.

* Temel eğitimin beşinci sınıfından itibaren "seçmeli dersler" konularak öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre genel ve mesleki eğitime yönelmeleri sağlanacaktır.

* Özel sektörün eğitim yatırımlarında bulunmasını sağlamak amacıyla özendirici düzenlemeler yapılarak özel öğretim kurumları yaygınlaştırılacak ve mevcut okulların % 100 kapasite ile çalışmalarını temin eden düzenlemeler yapılacaktır. Başarı kıstası esas alınarak maddi durumu iyi olmayan ailelerin çocuklarının da özel okullarda okuyabilmelerini sağlamak amacıyla devlet tarafından hizmet satın alınması yoluna gidilecektir. Talep oluşturularak özel sektörün eğitim yatırımlarına kaynak ayırması temin edilecektir.

* Mesleki okullara özel bir önem verilecek, üniversite öncesi eğitim, diploma vermenin ötesinde meslek kazandırmaya yönelik bir niteliğe kavuşturulacaktır. Sanayi ve Ticaret Odaları ve işadamlarının kurmuş olduğu Sivil Toplum Örgütleri ile birlikte iş dünyasının ihtiyaç alanları belirlenerek dinamik ve günün ihtiyaçlarına uyan Mesleki Eğitim Programları geliştirilecektir. Uzun süreli okul programlarına devam edemeyecek durumda bulunanlar için kısa süreli meslek kazandırma eğitimi veren kuruluşlar oluşturulacaktır. Kalkınmada öncelikli bölgelere, meslek eğitimi alanında özel destek programları verilecektir.

* Öğrenciler yetenekleri ve birikimlerine göre eğitim hizmetlerinden faydalanacaklardır. Bu bağlamda maddi durumu elvermeyen öğrencilerin de kaliteli bir eğitim alması sağlanacaktır.

* Kamu üniversitelerinde okuyan öğrenciler için okul masraflarını karşılayıp yaşamlarını belli bir standartta sürdürebilecekleri bir kredi sistemine geçilecek, yoksul öğrencilere yapılacak yardımların ilke ve esasları belirlenecektir.

* Ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere kurulan Meslek Yüksek Okulları bir program dahilinde yeni bir düzenlemeye tabi tutulacak, bu kurumların nitelikli ara eleman yetiştirmeleri sağlanacaktır.

* Üniversitelere Yerel Yönetimler, odalar ve işadamları ile şirket kurabilmeleri ve ortak projeler yapmaları fırsatı yaratılacak, Yerel Yönetimler ve özel sektörün üniversitelerle ilişkilerinin geliştirilmesini sağlayacak düzenlemeler yapılacaktır.

* Merkezi Yönetim, devletin ihtiyacı olan alanlarda üniversitelerde araştırma ve teknoloji geliştirme programlarını destekleyecek, üniversitelere bu konularda fon sağlayacaktır. Böylece üniversitelerimizin sanayi ile işbirliği içerisinde olmaları, pratik faydayı gözeten kurumlar haline gelmeleri sağlanacak, toplumdan ve hayattan kopuk bir görüntü arz etmelerinin önüne geçilecektir.

* Türkiye'de Yüksek Öğretim, nicelik açısından büyük bir ilerleme kaydetmiş, ancak nitelik bakımından aynı başarı gösterilememiştir. Yüksek Öğretim'de köklü bir reforma ihtiyaç vardır. YÖK, üniversiteler arasında koordinasyon sağlayan, standart belirleyici bir yapıya kavuşturulacak, üniversiteler idari ve akademik özerkliğe sahip, öğretim elemanları ve öğrenciler üzerinde baskı, dayatma ve antidemokratik uygulamaların bulunmadığı, bilimsel bilginin üretildiği, araştırma ve öğretim faaliyetlerinin esas olduğu kurumlar haline getirilecektir.

* Eğitim yapıları mimari özellikleri fiziksel ve eğitsel donanımları yönünden geliştirilecektir. Okullarda

sınıf esası yerine ders esasını temel alan fiziki yapılanma benimsenecek; okul yapımında tek tip bayındırlık modeli terk edilerek esnek bir yapılanmaya gidilecektir.

* Okul Aile Birlikleri'nin ve rehberlik sisteminin, sosyal bilimcilerin hazırlayacağı projelerle desteklenmesi ve güçlendirilmesi sağlanacaktır.

* Dünyada bireyler, toplumlar ve milletlerarası diyalogda yabancı dil bilmenin önemi büyüktür. Bu nedenle yabancı dil eğitimi modern imkan ve araçlarla kolaylaştırılarak nitelikli hale getirilecektir. Partimiz, yabancı dil öğretimini teşvik ederken, Türkçe'nin bilim dili olarak kullanımını özendirecektir.

* Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve çocuklarının ortamlarına uygun eğitim görmeleri sağlanacaktır.

* Din eğitimi ve öğretimi konusunda anayasanın 24. maddesiyle devlete verilen görevler, bu maddenin lafzına ve ruhuna uygun düşecek şekilde yerine getirilecek; özellikle isteğe bağlı din eğitimi ihtiyacı, eksiksiz düzeyde karşılanarak elverişsiz koşullarda ve ehliyetsiz kişiler eliyle yürütülen sağlıksız ve denetim dışı din eğitimi uygulamalarına meydan verilmeyecektir.

* Gelişen teknolojiler bireylere internet ortamında öğretim yapma olanakları sunmaktadır. Üniversitelerin bu tip uygulamaları teşvik edilecek, öğrencilerin internet ortamında yapılan öğretimden yararlanmalarını sağlayıcı düzenlemeler yapılacaktır.

* Vakıf Üniversiteleri desteklenecek, bu üniversitelere bütçeden yapılan maddi desteğin esasları yeniden belirlenecektir.

* Özürlü öğrencilerin eğitimine özel bir önem verilecek, bu amaçla faaliyet gösteren dernek, vakıf ve Sosyal Yardım Kuruluşları'nın faaliyetleri özellikle desteklenecektir.

5.3. KÜLTÜR ve SANAT

Türkiye, her geçen gün maddi kaygıların ön planda olduğu, ruh ve mânâ dünyamızı zenginleştiren, süsleyen unsurların kenara itildiği bir ülke haline gelmektedir. İnsanımız renksiz, şiirsiz, içeriksiz ve estetik kaygıların önemsenmediği bir dünyada yaşamaya itilmektedir. Bu nedenle kültürün ve kültür politikalarının önemi her geçen gün daha da artmaktadır.

Her kültürel form kendi çağının anlayışını, zevkini ve estetiğini yansıtır. Kültürler, kendilerini iç dinamikleri ve kültürel alışverişlerle zenginleştirerek yenilerler. Bu anlamda geleneği olmayan ve kendi kimliğini özgün bir biçimde sunamayan kültürlerin yabancı kültürlerle rekabet etmesi zordur. Ülkemizin kültür ve sanat alanlarında göstereceği etkinlik, uluslararası camiada saygınlığımızı artıracaktır.

Ülkemiz, binlerce yıllık tarihin sonucu olan zengin bir kültürel birikim ve dokuya sahiptir.

Partimiz;

* Milli değerlerin korunup geliştirilmesi konusunda azami bir gayret içerisinde olacaktır. Yeryüzünde saf bir dil, musiki, mimari vb. bulunmadığı gerçeğinden hareketle kültürel etkileşimi bir zenginlik olarak kabul ediyoruz.

* Partimiz, milli kültürümüzdeki esas yapıyı, üslûbu koruyarak evrensel değerlerle milli kültür arasındaki etkileşimi en üst noktaya çıkarmayı amaçlamakta, gerçek bir çağdaş kültür atmosferi oluşturmanın bu yoldan geçtiğine inanmaktadır. Bu iki alanı, çatışma konusu olmaktan çıkarıp, her iki unsurun zenginliklerinden birlikte yararlanmak, kültür politikamızın temelidir.

* Partimiz, kültürün taşıyıcı unsurları olan dil, edebiyat, folklor, musiki, plastik sanatlar, etnografya, sinema, temsil sanatları vb. alanlardaki mevcut yapıyı, yaklaşım ve anlayışı eksik ve sağlıksız bulmaktadır. Bütün bu alanlarda konuların uzmanları ve sivil toplum örgütlerinin de görüşlerinden yararlanılarak yeni ve doyurucu politikalar geliştirilecektir.

* Plastik Sanatlar ve Türk-İslam Sanatları'nın gelişimine özel bir önem verilecektir. Tüm sanat çalışmalarının gerçekleştirilmesinde Yerel Yönetimler ağırlıklı olarak öne çıkarılacak, konuyla ilgili tüm yasal düzenlemeler hızla yapılacaktır.

* Kültürel yozlaşma, müstehcenlik ve şiddet unsurlarının ön plana çıkarılması, kitabın hayatımızdan her gün biraz daha uzaklaşması, partimizin öncelikle mücadele edeceği konular olacaktır.

* Ülkemizin kültür ve sanat zenginliğini tanıtan ve gelişmesine katkıda bulunan tüm projeler desteklenecektir. Yurt içi ve yurt dışında çok amaçlı kültür merkezleri ve kültür evlerinin yaygınlaştırılması desteklenecektir.

5. 4. SAĞLIK

Partimiz, sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesini sosyal devlet anlayışının vazgeçilmez unsurları arasında görür. Sosyal güvenlik şemsiyesi tüm halkı kapsayacak şekilde düzenlenecektir. Devlet herkesin temel sağlık hizmetlerini, gerekirse özel sektörle işbirliği yaparak yerine getirmek zorundadır. Etkin ve kaliteli bir sağlık sistemi, nitelikli bir toplum için vazgeçilmezdir.

Bu amaçlara yönelik olarak;

* Koruyucu hekimliğin yaygınlaşması teşvik edilecek, halk ve çevre sağlığı ile ilgili gerekli tedbirler alınacaktır. Trafik kazaları, iş kazaları, ihmaller nedeni ile meydana gelen özürlülüğün engellenmesi için eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.

* Koruyucu ve tedavi edici hizmetler başta olmak üzere, sağlık hizmetleri alanı, gönüllü kuruluşlara ve özel sektöre açıktır.

* Anne ve çocuk ölümlerinin yüksek olduğu ülkemizde, anne ve çocuk sağlığı özel bir önem arz etmektedir.

* Aile planlamasının gerçekleşebilmesi için bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarına önem verilecektir.

* Aile hekimliği sistemi uygulamaya konulacaktır. Aile hekiminin muayenehanesi, fizik koşulları ve uygulama standartları Sağlık Bakanlığı'nca belirlenecektir. Bu muayenehanelerin kurulması için devlet ucuz krediler verecektir. Böylece birinci basamak sağlık hizmetleri güvenli ve kaliteli olarak

halka sunulacaktır. Sevk zinciri sağlıklı hale getirilecek, ihtisas hastanelerindeki anlamsız yığılmalar önlenecektir.

* Sağlık sektörü Sağlık Bakanlığı tarafından tek merkezden koordine edilecektir. Bakanlık sadece organizasyon, koordinasyon, yol gösterici, denetleyici, takip edici, politika üretici bir rol üstlenecektir. Böylece sağlık hizmetlerinin tek merkezden yönlendirilmesi sağlanacak, çok başlılık ve düzensizlik önlenecektir. Ülke adına kısa, orta ve uzun dönem sağlık politikaları daha gerçekçi olarak belirlenecek, yönetim ve uygulamalar daha ekonomik olacaktır.

* Sağlık Bakanlığı'nca yeni sağlık sisteminin uygulamaya konulmasıyla tüm Yerel Yönetimler de buna entegre olacak ve süratle kendi ihtiyaçlarını belirleyerek planlamalar yapacaklardır. Yerel Yönetimler kendi sınır ve sorumluluklarında bulunan alanların sağlık profillerini de dikkate alarak kısa, orta ve uzun vadeli yatırım programlarını belirleyecektir. Bu çalışmaların koordinasyonu Sağlık Bakanlığı'nca yerine getirilecektir.

* Metropollerde acil servis üniteleri kurulacaktır. Bugün sağlık alanında metropollerde yaşanan en önemli problemlerden biri de acil servis ihtiyacının tam olarak karşılanamamasıdır. Acil servis birimlerinin yetersizliği nedeniyle vatandaşların hastane kapılarından çevirilmesi önlenecektir.

* Uygulamada kolaylık arz etmesi ve verdikleri hizmetin daha ekonomik olması nedeniyle ihtisas hastaneleri kurulacaktır. Böylece daha ucuz ve daha spesifik sağlık hizmeti verilecek ve uzman hekimler yetişecektir.

* Ülkemizde kitle yaralanmaları, doğal afetler ve bunların zararları modern dünyada yaşanan oranlardan çok daha fazla olduğundan ilgili kuruluşlar ve eğitim kurumlarında gerekli düzenlemeler yapacaktır.

* Sağlıkta eğitim kalitesinin artırılması için gerekli tedbirler alınacak ve eğitimin planlanması dünya standartlarına göre yapılacaktır. Hemşirelik Okulu, Hemşirelik Yüksek Okulu ve Sağlık Teknisyenliği Okulları, vakıflar ve özel sektör tarafından açılabilecektir. Devlet bu eğitim hizmetini veren kuruluşları teşvik edecek ve destekleyecektir.

* Sağlık çalışanlarının hakları yeniden düzenlenecek, uluslararası standartlara uygun hale getirilecek ve bu sektördeki ücret politikası yeniden ele alınacaktır.

* Hasta haklarını koruyan hukuki düzenlemeler yapılacak, Hasta Hakları Tüzüğü dünya standartlarına göre yeniden ele alınacaktır. Vatandaşlar, sağlık birimlerinin kontrolünde görev üstlenecektir.

* Sağlık hizmetlerinde rekabetin kuralları belirlenecek ve bunlarla ilgili yasal düzenlemeler yapılacaktır. Kalite rekabeti teşvik edilecek, sağlık sektöründe ISO kalite standardı çalışmalarına tüm yurt genelinde başlanacaktır.

* Sağlık sektöründe, bilgi işlem merkezli tek kontrol sistemine geçiş sağlanacaktır. Bu sayede sağlıkta maliyetler düşecek, verimlilik ve kalite artacaktır. Her vatandaşa verilecek bir sağlık numarası ile sağlık sorunları hızlı ve güvenilir şekilde tüm birimlerden takip ve koordine edilebilecek ve ayrıca her vatandaşın bağlı bulunduğu sağlık merkezinde

bir dosyası bulunacak, nerede tedavi olursa olsun bütün bilgiler bu dosyada toplanacaktır.

* Küçük yerleşim birimlerinde doktoru, sağlık personeli ve tıbbi donanımı bulunmayan birçok hastane binası inşa edilmiştir. Popülist politikalarla her geçen gün yenileri talep edilen bu yatırımlar yerine, merkezlerde daha iyi donatılmış hastaneler yapmak, bunları Merkezi Tıp Birimleri haline getirmek, hem akılcı hem ekonomiktir. Söz konusu merkezler ile küçük yerleşim birimleri arasında hasta taşıyacak helikopter dahil, ciddi bir ambulans filosu oluşturmak partimizin hedefleri arasındadır.

* Tıbbi alandaki bilimsel araştırmalar için özel destek fonları oluşturulacaktır.

* Medyadaki sağlık haberleri kontrol edilecek ve sağlık ile ilgili yayınlar desteklenecektir.

* Yurt dışında çalışan sağlık personelinin Türkiye'ye dönerek hizmet etmelerini sağlamak amacıyla cezbedici tedbirler alınacak, her alanda olduğu gibi bu alanda da beyin göçünün tersine işlemesinin imkanları araştırılacaktır.

* Tabip Odaları ve Diş Hekimleri Odaları güçlendirilecek, sağlık alanında hizmet verecek yeni sivil örgütlerin kurulması desteklenecektir.

* İlaç ve tıbbi ekipman sanayii desteklenecek, sağlık yatırımlarına yapılan teşvikler yeniden düzenlenecektir.

* Adli Tıp Kurumu'nun özerk ve bilimsel çalışması sağlanacaktır. Bu alanda tüm teknolojik yenilikler yurdumuza getirilecektir.

* Hastanelerimizin ülke genelinde tam kapasite ile çalıştırılması sağlanacaktır.

* Tüm vatandaşlarımızı kapsayacak etkin bir genel sağlık sigortası sistemine geçilecektir.

5.5. SOSYAL GÜVENLİK

Partimiz sosyal güvenliği anayasal bir hak sayar ve her bireyin bu haktan yararlanmasını sağlamayı devletin bir görevi olarak kabul eder. Bu nedenle anayasanın belirlediği kapsamda, sosyal devlet anlayışına yaraşır bir sosyal güvenlik politikası oluşturulacak ve her bireye sosyal güvenlik numarası verilecektir.

Sosyal güvenlik kapsamında sunulan hizmetlerin insan haysiyetine uygun bir şekilde sunulması sağlanacak, prim ödeyenlerin ve hizmet alanların bu hizmetlerin denetlenmesinde söz sahibi olmalarına da imkan tanınacaktır.

Partimiz, sosyal politika uygulamalarının en önemli ve en etkili aracının sosyal güvenlik sistemi olduğu gerçeğinden hareketle; sosyal güvenliği sosyal sigorta, sosyal hizmet ve sosyal yardım üçlü zinciri içinde önemle ele alacak, norm ve standart olarak ciddi ve bilimsel bir değerlendirmeye tabi tutacaktır.

Önemli bir bütçe büyüklüğüne ulaşmış olan sosyal güvenlik hizmetleri, çeşitli bakanlıkların bünyelerinde faaliyet göstermekte ve dağınık bir görünüm arz etmektedir. Sosyal güvenlik birimleri sosyal sigortalar, sosyal hizmetler, sosyal yardımlar rejimleri ve alt sektörleri olarak tek bir bakanlığın çatısı altında toplanacak ve konsolide bir sosyal

güvenlik bütçesi oluşturulacaktır. Bu bütçenin norm ve standart olarak rasyonel bir baza ve esasa oturtulması için gerekli düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

Özellikle primli rejimler olan ve çok geniş bir kitleyi ilgilendiren Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) ve Bağ-Kur'un aktüeryal yapısının ve mali durumunun iyileştirilmesi için tedbirler alınacak, norm ve standart birliği sağlanacaktır.

Özellikle SSK'nın mali durumunun güçlendirilmesi için çok önemli olan sigortasız işçi çalıştırılmasının önüne mutlaka geçilecektir. Böylece, çok sayıda sigortasız çalışanın sigorta kapsamına alınmasıyla birlikte eş ve çocuklarının da güvenceye kavuşması sağlanacaktır.

Özel sağlık ve hayat sigorta şirketleri yaygınlaştırılacak ve teşvik edilecektir.

Çocuklar, gençler ve yaşlılarla ilgili sosyal hizmet programlarının kalitesinin artırılmasına ve genişletilmesine önem verilecektir.

Özürlülerin mesleki ve tıbbi rehabilitasyonu genişletilecektir. Bu konuda devletimiz himaye edici değil, hizmet ve imkan sunan bir anlayışta olacaktır.

Ömür boyu bakım ve tedaviye muhtaç özürlülerin bakım ve tedavilerinde kolaylıklar, öncelikler ve seçenekler oluşturulacaktır.

Sanayileşme ve şehirleşmenin artması ile ailelerin çekirdek aileye dönüşmesi ve gittikçe daha çok

insanın çalışma hayatına katılması, özellikle çocuklarla yaşlıların bakımında problemler oluşturmaktadır. Bunun giderilmesi için kreşler, huzurevleri hastanelerinin genişletilmesine önem verilecektir.

Belli bir yaşa gelmiş bakıma muhtaç yaşlıların aile içinde bakılması teşvik edilecektir.

Yaşlılara ve muhtaçlara yapılan sosyal yardımlar günün şartlarına göre yeniden gözden geçirilecektir. Bu yardımların gerçek muhtaçlara verilmesine dönük düzenlemeler güçlendirilecek ve ödeme miktarı artırılacaktır.

Yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın sorunları ile yakından ilgilenilecek, çalışma şartları ve sosyal güvenliklerinin iyileştirilmesi için çalıştıkları ülkelerle yapılmış olan sosyal güvenlik anlaşmaları yeniden gözden geçirilecektir.

5.6. ÇALIŞMA HAYATI

Çalışma barışının sağlanması, çalışma hayatının sağlıklı ve dengeli bir biçimde sürdürülebilmesi için işçi, işveren ve hükümetten oluşan üçlü bir yapı içinde sosyal diyalogun en ileri seviyelere taşınması ve sorunların uzlaşma ortamında çözülmesi en önemli hedeflerimizdendir.

Çalışma hayatının güçlendirilmesi ve istikrara kavuşturulması için, çalışma hayatıyla ilgili mevzuat, çağdaş standartlara uygun ve demokratik katılımı sağlayacak şekilde yeniden gözden geçirilecek, taraflar arasında sağlıklı ilişkilerin gelişmesini hazırlayacak tedbirler alınacaktır.

İLO Sözleşme ve İlkeleri çerçevesinde; hükümet, işçi ve işverenler arasındaki uzlaşma ile endüstriyel ortamdaki ilişkilerin her açıdan güçlendirilmesi için gayret sarf edilecektir.

Ekonomik ve Sosyal Konsey'in yapısı genişletilerek ve güçlendirilerek daha fonksiyonel hale getirilecektir.

İş gücü maliyetini azaltıcı ve istihdamı teşvik edici yasal düzenlemeler hızla tamamlanacaktır.

Kayıt dışı işçi çalıştırmaya yol açan mevcut sosyal sigorta prim oranları makul bir seviyeye çekilecektir.

Asgari ücret seviyesi geçim standartlarına göre yeniden gözden geçirilecek ve asgari ücretten alınan vergiler kademeli olarak azaltılacaktır.

Örgütlenme özgürlüğünün önü açılacak, sendikalaşma teşvik edilecek, kamu görevlilerinin grevli ve toplu sözleşmeli sendikal haklar ve özgürlüklere kavuşturulması için gereken mevzuat değişiklikleri gerçekleştirilecektir.

Çalışma hayatında cinsiyet ayrımcılığının önüne geçilecek, eşit işe eşit ücret ve liyakat prensibi çalışma hayatında hakim kılınacaktır.

Çocuk emeğinin sömürülmesini önlemek için yasalardaki boşluklar giderilecek; İLO'nun çalışan çocuklarla ilgili standartları yürürlüğe konularak çocuk emeğinin sömürülmesine fırsat verilmeyecektir.

İş güvencesi, işçi ve işverenleri mağdur etmeyecek şekilde hayata geçirilecek ve işsizlik sigortası uygulaması geliştirilecektir.

5.7. KADIN

Kadınlar sadece toplumumuzun yarısını oluşturdukları için değil, her şeyden önce birey ve sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinde birinci derecede etkin oldukları için, yılların ihmali sonucu biriken her türlü sorunlarıyla ilgilenilmesi, partimizin öncelik verdiği bir konudur.

Bu nedenle;

* Kadınların kamusal yaşama katılımının özendirilmesi için gerekli tüm önlemler alınacaktır.

* Kadınların partimize üye olmaları ve siyasette faal rol oynamaları özendirilecektir.

* Kadınla ilgili dernek, vakıf ve Sivil Toplum Örgütleri'ne destek sağlanacak; kadınları ilgilendiren yasal düzenlemeler yapılırken bu örgütlerle işbirliği yapılacaktır.

* Kadına yönelik şiddetin ayrıca cinsel ve ekonomik istismarın önlenmesi, partimizin öncelikli politikaları arasında yer alacaktır.

* Kadın intiharlarının, töre ve namus cinayetlerinin sık görüldüğü yörelerde kadınlara ve ailelerine yönelik önleyici ve eğitici çalışmalar yapılacaktır.

* Yerel Yönetimler'in kadınların sorunları ile ilgili çalışmalar yapması teşvik edilecektir. Kırsal kesimde yaşayan kız çocuklarına yönelik olarak yaşadıkları bölgelerin koşullarına uygun eğitim projeleri geliştirilecek, bu konuda çalışan Sivil Toplum Kuruluşları desteklenecektir.

* Kız çocuklarının okullaşma oranını artıracak politikalar uygulanacak, onların eğitiminin önündeki engeller kaldırılacak, özellikle kırsal kesimlerde ailelerinin bu konuda bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

* *Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi* ile getirilen ilkelerin uygulanması sağlanacaktır.

* Ev kadınlarının sosyal güvence kazanmasını sağlayacak çalışmalar gerçekleştirilecektir. Ev içi emeğin saygınlığı korunarak kadınlar için yeni istihdam alanları oluşturulacaktır.

* Maddi destekten yoksun durumda olan ya da şiddete maruz bulunan kadınları koruyan programlar oluşturulacaktır.

* Mevzuatımızda kadın aleyhindeki ayrımcı hükümler ayıklanacaktır.

* Kadınların çalışma hayatı, çocuk ve aile sorumlulukları dikkate alınarak sosyal güvenlik ve çalışma koşullarında iyileştirmeler yapılacaktır.

5.8. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER

Aile, toplumun temeli ve toplumsal dayanışmanın oluşmasında rol oynayan önemli bir kurumdur. Toplumsal mutluluk, dayanışma, barış, sevgi ve saygının yolu aileden geçer. Yaşanan bütün olumsuzluklara ve ekonomik sıkıntılara rağmen toplum olarak ayakta duruşumuzu büyük çapta sağlam aile yapımıza borçlu olduğumuz açıktır.

Aile merkezli politikalara öncelik verecek olan partimiz:

* Çalışma hayatının yoğunluğu nedeniyle aile huzurunun ve çocukların ruh sağlığının bozulmaması için aile fertlerini destekleyici düzenlemeler geliştirecektir.

* Korunmaya muhtaç çocukların aile sıcaklığını hissetmesi için "koruyucu aile" ve "aileye dönüş" projelerini teşvik edecektir.

* Genç kuşakların yaşlı ebeveynlerini yanlarında barındırmalarını özendirecektir.

* Sokak çocuklarının barınma, eğitim, rehabilitasyon ve tedavi imkanlarını artırarak aile ve topluma yeniden kazandırılmalarını sağlayacaktır. Gönüllü kuruluşlar ve Yerel Yönetimler'le işbirliği yaparak çocukların sokağa düşmesini önleyici politikalar geliştirecektir.

* Çocukların aile ve toplum tarafından istismarını, sokakta çalıştırılmalarını engelleyecektir.

* Aile içi şiddeti önleyici tedbirler alacaktır. Bu şiddetin mağduru olan kadın ve çocuğu koruyacak kanuni düzenlemeler yapacak, koruyucu merkezler açacaktır.

* Yerel ve Genel İdareler'in özürlü vatandaşlarımıza yönelik yükümlülüklerini etkin bir şekilde denetleyecek ve özürlülerin toplumla bütünleşmelerine imkan tanıyan ve çalışma hayatına katılmalarını özendirici tedbirleri alacaktır. Ayrıca özürlülere yönelik konut projelerini destekleyecek,

kimsesiz özürlülerin bakımı konusunda mevcut uygulamaları iyileştirilecektir.

* Zararlı alışkanlıkları ve uyuşturucuyu toplumumuzun önündeki en büyük tehlike olarak görmektedir. Bu sebeple uyuşturucu ile mücadeleyi ilk öğretimle birlikte başlatacaktır. Sivil Toplum Örgütleri ile birlikte gençlerin bu alışkanlıklara yönelmesini önleyecek, bilinçlendirici sosyal programlar gerçekleştirecektir.

* Sosyal hizmetleri etkinleştirecek, yetişmiş personel ihtiyacının karşılanması için gerekli önlemleri alacaktır.

* Uzun vadeli konut kredileri ile orta sınıf ailelerin ev sahibi olmalarını sağlayacaktır. Ayrıca Yerel Yönetimler'le iş birliği yaparak evlenecek gençlere evlilik kredisi sağlanabilmesi için gerekli önlemleri alacaktır.

* Kadın ve aile konusunda hizmet veren kamu kurumları yeniden yapılandırılacaktır.

5.9. GENÇLİK VE SPOR

Gençlik, ülkenin sadece zenginliği değil, aynı zamanda dinamizminin ve değişim potansiyelinin de kaynağıdır. Dolayısıyla genç nüfusa sahip olmak Türkiye için çok büyük bir imkandır. Ancak ülkemizde gençler iyi eğitilmemiş, işsiz bırakılmış, enerjileri bastırılmak istenmiş, söz hakkı verilmemiş, güvenilmemiş ve hatta zaman zaman bir tehlike unsuru olarak görülmüştür. Bu nedenle partimiz, toplumun gençlere, gençlerin de Türkiye'ye güvenini sağlamayı temel hedefleri arasında görmektedir.

Partimiz; özgür düşünceli, kendi başına karar verebilen, sorgulayan, kendi toplumunun ve evrensel anlayışın doğrularından haberdar olan ve hayatın güçlükleri ile baş edebilecek donanımlı ve yetenekli gençler yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Bu doğrultuda partimizin gençliğe yönelik izleyeceği politikalar şunlardır:

* Gençlerimizin ülke yönetimine her platformda katılımı sağlanacak, bu amaçla siyaset okulları ve gençlik dernekleri desteklenecektir.

* Eğitimin nitelikli hale kavuşturulmasının yanı sıra, gençlerin sosyal faaliyetlere katılımını sağlayan gençlik merkezleri yaygınlaştırılacaktır. Bu alanda sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve Yerel Yönetimler'le iş birliği yapılacaktır.

* Kırsal kesimlerde ve varoşlarda yaşayan gençlerimizin gelişimine ve sorunlarının çözümüne özel önem verilecektir.

* Gençlerin ruhsal, bedensel, zihinsel gelişimini olumsuz etkileyen alkol, uyuşturucu, şiddet ve pornografi içeren yayınlar konusunda tedbirler alınacaktır.

* Gençlerin okuma alışkanlıklarını güçlendirmek amacıyla, gelişmiş ülkelerin standartlarında semt kütüphaneleri uygulamaya konulacaktır. Bilimsel çalışmalara, sanatsal ve kültürel faaliyetlere katılmaları desteklenecektir.

* Gençlerin her alandaki uluslararası yarışmalara ve faaliyetlere katılımı teşvik edilecek, başarılı gençlere özel eğitim ve iş imkanları sağlanacaktır.

* Üstün yetenekli gençler, ilgili kurumlarca tespit edilecek, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda özel eğitim görmeleri sağlanacaktır.

* Yurt dışında yaşayan gençlerimize yönelik olarak kendi kültürlerine yabancılaşmalarını ve asimle olmalarını engellemek üzere nitelikli personel ile donatılmış Gençlik Merkezleri oluşturulacaktır.

* Dünyanın ve Türkiye'nin gelişen ve değişen şartları dikkate alınarak yeni bir spor politikası oluşturulacaktır. Spor hizmetleri ağırlıklı olarak Yerel Yönetimler'e bırakılacaktır.

* Amatör ve profesyonel spor klüplerine, Yerel Yönetimler'in daha fazla kaynak ayırabilmeleri için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

* Uluslararası başarılara imza atan sporculara ve kulüplere yönelik destekler artırılarak devam ettirilecektir. Lisanslı sporcuların sosyal güvenlik hizmetlerinden yararlanmalarına imkan tanınacaktır.

* Özürlü gençlerin sportif ve sosyal etkinliklere katılımlarını sağlayan projeler uygulamaya konulacaktır.

* Sporcu yetiştiren eğitim kurumları, teşvik edilecektir.

* Toplumu spor yapmaya özendirecek kampanyalar devamlılık ilkesi gözetilerek gerçekleştirilecek, gençler öncelikli hedef kitle olacaktır. Sporcu olmak isteyen genç yetenekler, ekonomik ve sosyal yönden desteklenecektir.

* Spor faaliyetleri özellikle medya eliyle birkaç yaygın spor dalı üzerine odaklanmakta ve diğer spor türleriyle toplumun ilgilenmesinin adeta önüne geçilmektedir. Bu kısır döngü, toplumun farklı sporlara ilgisini sağlayacak spor alanlarının halkın hizmetine sunulmasıyla aşılacaktır.

5. 10. KENTLEŞME VE KONUT

Bir ülkedeki yönetimin kalitesini ve toplumun medeniyet dairesindeki konumunu, ne tür kentler ürettiği belirler. Bu nedenle kentleşme ve konut meselesi teknik muhtevasının çok ötesinde anlamlara sahiptir.

Kentleşme ve konut meselesinin çağdaş standartlara kavuşturulmasının önündeki en büyük engel iç göç olgusudur. Ülkemizdeki bir çok sorunun kaynağında bulunan göç olgusuna hazırlıklı bir kent planlaması, sağlıklı çözümler oluşturabilmenin kaçınılmaz ön koşuludur.

* Mahalli İdareler'de yapılacak köklü reformlarla şehirlerin altyapı sorunları çözüme kavuşturulacak, şehir planlarına aykırı kentleşmeye izin verilmeyecektir.

* Kurulu şehir bölgesinde imar tadilatı yapıp yoğunluğu artırmak yerine, gecekondu bölgelerinde imar ıslah planları gerçekleştirilecek, mücavir alanlardaki planlamanın sürat kazanması sağlanacaktır.

* Sağlıksız ve çirkin şehirleşmenin önüne geçilecek, şehirler yaşanabilir mekanlar olacaktır. Gecekondu bölgelerinde yaşayanlara yönelik ucuz konutlar üretilecektir.

* Uzun vadeli programlarla şehirlerin yaşanabilir, sağlıklı, çevre güzelliği taşıyan mekanlar olması sağlanacak, geleneğimizden hareketle "bahçe-kent" kavramı yeniden ele alınacaktır.

* Şehrin doğal ve tarihi dokusunu bozan yapılaşmanın önüne geçilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Eski kent dokularının korunmasına yönelik uygulanan SİT politikası yeniden gözden geçirilecektir.

* Şehir sorunlarının çözümünde Sivil Toplum Örgütleri ile işbirliği geliştirilecek, mahalle derneklerinin kurulması teşvik edilecektir.

* Kentsel değerlerin korunması amacıyla, kentli hakları ve kente karşı işlenen suçlar kavramı geliştirilecektir. Tarihi mirasın, kültürel değerlerin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının güvence altına alınması için toplumsal bilinç geliştirilecek, kentle ilgili kararlara halkın katılımı sağlanacak ve kente karşı suç tanımıyla Türk Ceza Kanunu'nda ayrı bir fasıl düzenlenecektir.

* Şehir alanları içinde hastane, üniversite, okul gibi kamusal nitelikli yapıların inşası belli ilke ve kurallara bağlanacaktır.

* Şehir içinde halkın dinlenmesi, spor ve gösteri yapabilmesi ve görüşlerini açıklayabilmesi için meydanların düzenlenmesine özel bir önem verilecektir. Şehir fuar ve festivalleri desteklenecektir.

* Büyük şehirlerin ulaşım sorunlarının çözümü için yeraltı ulaşım projeleri desteklenecek, deniz yolları

ve raylı sistem uygulaması yaygınlaştırılacaktır. Kentlerde yaşam kalitesini yükselten uygulamalar öncelikli bölgeler göz önünde bulundurularak yoğunlaştırılacaktır.

5. 11. ÇEVRE

Partimiz, çevre sorunlarına hem sağlıklı bir ortam sağlanması, hem de ulusal maliyetlerin azaltılması açısından bakmaktadır.

Sanayileşme ve kırsal alanlardan kentlere göç hızla büyüyen çevre sorunlarını ortaya çıkarmıştır. Bugün çevre maliyetleri, sanayileşen her ülkede ulusal refahı derinden etkilemektedir. Partimiz, bir yandan sürdürülebilir bir kalkınmayı hedeflerken öte yandan bu kalkınmanın çevreye maliyetinin asgari düzeyde tutulmasına özen gösterecektir.

Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki politikalar izlenecektir:

* Türkiye, ne kendi ürettiği ne de başka ülkelerden ithal edilen çevreye zararlı atıkların mezarlığı olmayacaktır. Çevreyi kirleten hiçbir kalkınma ya da üretim modeline müsamaha gösterilmeyecektir.

* Bilhassa eko-sistemler üzerinde toksik ve kalıcı etkileri bulunan endüstri atıklarının kontrol altına alınması ve arıtımının sağlanması suretiyle kirlenme oranı asgariye indirilecektir.

* Çevre sorunları çoğunlukla yerel düzeyde ortaya çıktığından, çevre politikalarının oluşturulması ve hayata geçirilmesinde de Yerel Yönetimler'in önemi büyüktür. Bu nedenle partimiz, çevre ile ilgili

planlarını merkezden değil, yerinden yönetimler aracılığıyla gerçekleştirmeyi ve politikalarını katılımcı demokrasi anlayışı ile bütünleştirerek uygulamayı esas alacaktır. Bunu temin için Yerel Yönetim ağırlıklı bir Çevre Yönetim Sistemi geliştirilecektir.

* Çevre konusunda vatandaşlardan gelen her türlü şikayet dikkatle incelenecektir. Çevre konularında faaliyet gösteren Sivil Toplum Örgütleri ile işbirliğine gidilecek, çevre sorunlarının çözümünde *vatandaşların inisiyatif* alması teşvik edilecektir.

* Çevre ile ilgili uluslararası örgütlerin talepleri ve çalışmaları dikkate alınacaktır.

* Partimiz çevrenin bilgi, sevgi ve sorumluluk duygusu ile korunması gereğine inanır. Çevre yaşanmaz hale geldikten sonra çevre bilincinden söz etmenin çok anlamlı olmadığı açıktır. Bunun için küçük yaşlardan itibaren vatandaşlara çevre bilinci kazandıracak bir eğitim programının yaygınlaştırılması öncelikli görevlerimizdendir.

* Tarım alanlarında kimyasal gübre, ilaçlama ve hormon kullanımında standartlar geliştirilecek, bu standartlara dayalı kontrol mekanizması oluşturulacaktır. Küçük ve büyük baş hayvan yetiştiriciliğinde hormon kullanımı önlenecektir.

* Çevre sorunlarının çözümünde geleneksel çevre anlayışımız ve kültürümüzden yararlanılacaktır.

5.12. BİLİM VE TEKNOLOJİ

Bilim ve teknolojinin ekonomik kalkınma ve toplumsal refah açısından stratejik önemi olduğuna

ve ülkemizin bilim ve teknoloji politikalarının Türkiye'deki ve yurt dışındaki bilim adamlarımızın geniş katılımıyla oluşturulması gerektiğine inanıyoruz. Doğru seçilecek bilim ve teknoloji politikalarının uygulanması sonucunda, ülkemizin bilim ve teknoloji kapasitesinin artacağında şüphe yoktur.

Bilim ve teknoloji politikalarının ana unsuru bilim ve teknolojiyi, ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürecek mekanizmalar olmalıdır.

Partimizin bilim ve teknoloji alanında izleyeceği başlıca politikalar şunlardır:

* Bilim ve teknoloji atılım projesi; katma değeri yüksek yeni ürün, hizmet ve sistemleri Türk ekonomisine ve sanayisine kazandıracak biçimde hayata geçirilecektir.

* Temel ve uygulamalı bilimler dengeli bir biçimde ele alınıp projeler bazında desteklenecektir.

* *Ulusal İnovasyon Sistemi* kurma çalışmaları hemen başlatılacaktır.

* Türkiye'nin bilim ve teknoloji kapasitesini artıracak, yeni buluşları üretime kazandıracak her türlü çalışma desteklenecek ve gereken düzenlemeler yapılacaktır.

* Başta özel sektör ve üniversitelerimiz olmak üzere Türkiye'de araştırma ve geliştirme faaliyetlerine katkı sağlayacak tüm araştırma kuruluşları, bilgi üretme kriterine göre desteklenecektir.

* Devlet bütçesinden AR-GE'ye ayrılan pay yıllar içerisinde oransal olarak Avrupa Birliği ortalamalarının üzerine çıkarılacaktır.

* Uluslararası ortak araştırma projelerinde Türk bilim adamlarının yer alabilmesi için gereken destek verilecektir.

* Başta sanayi kuruşları olmak üzere ve tüm ülkeyi uluslararası sisteme entegre edecek tüm ülkenin bilgiye hızlı erişimini sağlayacak ulusal enformasyon ağının altyapısı hayata geçirilecektir.

* Üniversite-sanayi işbirliği mutlaka gerçekleştirilecektir.

* Üniversitelerin, araştırma kurumlarının bilgi birikimini ve özel sektörün girişimciliğini buluşturan "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Teknoparklar"ın sayı ve etkinlikleri artırılacaktır.

* Teknolojik buluşların üretime dönüşmesini kolaylaştıracak *Risk Sermayesi Yatırım Ortaklıkları* teşvik edilecektir.

* Enformatik, biyoloji ve gen mühendisliği, ileri malzeme teknolojileri, enerji teknolojileri, gıda teknolojileri, esnek üretim sistemleri ve sağlık teknolojilerine özel önem verilecektir.

* Beyin göçünün önlenmesine çalışılacak, tam tersine yerli ve yabancı bilim adamlarının dönemsel ve kalıcı olarak Türkiye'ye gelmeleri teşvik edilecektir.

* Türkiye'nin tarihsel ve kültürel birikimini gün ışığına çıkartacak, sosyolojik gerçeklerini araştıracak, sosyal

ve siyasal derinliğini artıracak, Türkiye'ye özgü sosyal, kültürel ve ekonomik politikaları araştıracak çalışmalar da en azından bilim ve teknoloji araştırmaları kadar desteklenecektir.

5.13. YAZILI VE GÖRSEL BASIN

Özgür, bağımsız, çok sesli bir yazılı ve görsel basın, demokratik rejimin önemli güvencelerinden biridir. Doğru bilgi ve haber alma hürriyetinin korunması esastır. Böyle bir ortamın tesisi için her türlü önlem alınacak; medya-siyaset ve ticaret ilişkilerinin toplumun doğru haber alma özgürlüğünü kısıtlaması, medya aracılığıyla vatandaşın istismar edilmesi önlenecektir. Yazılı ve görsel basın sektöründe tekelleşme ve kartelleşmenin önlenmesi için ilgili mevzuat yeniden düzenlenecektir.

Medyanın, toplumun ihtiyaçlarını ön planda tutan yayınlar yapması özendirilecektir.

Kültürel değerlerin, tüketicilerin, ailenin, çocukların ve gençlerin korunması, genel ahlak kurallarına riayet edilmesi, kişilerin ve sosyal grupların haklarını ihlal edici yayınlardan kaçınılması esastır. Meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılarak medyanın toplumsal sorumlulukları ile ilgili yeni kriterler geliştirilecektir.

Özel hayatın ve özel haberleşmenin güvenliği ile ilgili her türlü teknik ve yasal önlemler alınacaktır.

Medyada etkili denetim yöntemlerinden biri öz denetimdir. Bununla beraber, tarafsız basın meslek kuruluşlarının ve gönüllü teşekküllerin denetimiyle

art niyetli yayınların doğal bir toplumsal muhalefet sayesinde kontrol edilmesi özendirilecektir.

Medya çalışanlarının iş güvencesi ve sosyal güvenlik sorunları dolaylı olarak haber alma özgürlüğünü etkilemektedir. Bu nedenle medya çalışanlarının uluslararası standartlarda bir çalışma ortamına ve iş güvencesine kavuşturulmaları sağlanacaktır.

Sansür ve benzeri kavramların tanımı, şüpheye mahal bırakılmaksızın ve tamamen sivil inisiyatif tarafından belirlenecek ve önlemler de yine siyasi iradenin dışında alınacaktır.

Yerel medya desteklenecektir

Medyayı denetleyen kurumların objektif kriterlerle hareket etmesi sağlanacak, bu kurumların medya üzerinde siyasi baskı aracı haline gelmeleri engellenecektir.

Medyanın haber ve bilgi edinme özgürlüğü korunurken bireyin özel hayatına müdahale edilmesine izin verilmeyecektir.

5.14. TRAFİK

Her yıl ülkemizde binlerce vatandaşımız trafik kazaları sonucu ölmekte veya sakat kalmaktadır. Trafik kazalarından dolayı ekonomik kayıplar da çok büyüktür.

* Trafik kazalarını asgari seviyeye indirmek için ulaşım vasıtaları arasında uzun dönemde uyumlu bir dengeyi sağlayacak ulaştırma alt yapısını oluşturmak

temel amacımızdır.

* Trafik kazalarını önlemek amacı ile yol, araç, insan üçgeninde zararların en aza indirilmesini sağlayacak bir eğitim ve bilinçlendirme programı hayata geçirilecek, trafik kurallarına uymanın bir davranış biçimi haline getirilmesi temin edilecektir.

* Trafik hizmetlerinin niteliği dikkate alınarak, ilkelerin tespiti merkezi idarede kalmak kaydıyla, belediyesi bulunan yerleşim birimlerinde bu hizmetler kısa zamanda belediyelere devredilecektir. Şehirlerarası yollar ve Belediye Teşkilatı bulunmayan alanlarda hizmetler Trafik Teşkilatı tarafından yapılmaya devam edilecektir.

* Karayollarının alt yapıları, hızla artan taşıt trafiğine uygun hale getirilecek, trafik yoğunluğunun olduğu karayollarında bölünmüş yol yapımına hız verilecektir.

* Karayollarının alt yapı projeleri uygulamaya geçirilmeden önce, trafik güvenliği açısından denetlenecektir.

* Trafik güvenliğini artırmak için, yasal düzenlemeler acilen yapılacaktır.

* Büyük kentlerimizde raylı sitemler yaygınlaştırılacak, kent içi toplu raylı taşıt sistemlerinin, karayolu sistemleriyle bütünleşmesi sağlanarak azami derecede trafik güvenliği tesis edilecektir.

* Trafik kazaları ile ilgili analizler yapılarak kazaların nedenleri tespit edilecek ve bu alanlarda acil önlemler alınacaktır.

* Karayolları üzerinde araç ve gereçle donatılmış yeterli sayıda ilk yardım istasyonları kurulacaktır. Üniversitelere bağlı hastanelerin ve diğer resmi ve özel sağlık kuruluşlarının, trafik kazası geçirenlere acil müdahalesi için gerekli mevzuat ve teknik altyapı eksiklikleri hızla tamamlanacaktır.

DIŞ POLİTİKA

KALKINMA VE DEMOKRATİKLEŞME
PROGRAMI

VI

6.

VI. DIŞ POLİTİKA

6. DIŞ POLİTİKA

Türkiye'nin jeopolitik konumu, pek çok işbirliği projesi için bir çekim alanı oluşturabilecek potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin bölgesel ve küresel bir müessiriyete dönüştürülebilmesi, uluslararası siyasi ve ekonomik ilişkilerde ve güvenlik ilişkilerinde jeopolitiğin akıllıca kullanılmasına bağlıdır.

Öte yandan soğuk savaş sonrası dönemin getirdiği dinamik konjonktür, çok alternatifli bir dış politika geliştirmek için uygun bir ortam oluşturmuştur. Askeri ittifakların ve blokların, uluslararası ilişkilerin belirleyici unsuru olma niteliği önemli ölçüde azalmış ve işbirliği projeleri devletlerarası ilişkilerin yaygın bir aracı haline gelmeye başlamıştır. Bu yeni ortamda Türkiye'nin de güç merkezleri ile ilişkilerini alternatifli, esnek ve çok eksenli olarak yeniden düzenlemesi ve oluşturması gerekmektedir.

Partimiz, Türkiye'nin tarihine ve coğrafi konumuna yaraşır, önyargılardan ve saplantılardan arınmış, karşılıklı çıkar ilişkilerine dayalı, gerçekçi bir dış politika izleyecektir. Başka ülkelerin toprak bütünlüğüne ve egemenliğine saygılı olan Türkiye, öteki ülkelerin ve uluslararası kuruluşların da, kendi toprak bütünlüğüne ve egemenliğine saygılı olmalarını hak olarak görmektedir.

Partimiz, değişen bölgesel ve küresel gerçekler karşısında, Türkiye'nin dış politika önceliklerini yeniden tanımlaması ve bu gerçekler ile ulusal çıkarları arasında yeni bir denge oluşturması gerektiği inancındadır.

Bu bağlamda partimiz;

* Türkiye'nin dış politikasını uzun vadeli bir perspektifle, yeni dinamiklere dayanan bölgesel ve küresel konjonktürle uyumlu hale getirecektir.

* Dış politikada karar verme ve uygulama sürecinin, sadece bürokrasinin katılımıyla yürütülmesinin yetersiz kaldığı görüşündedir. Bu tür kararlara parlamentonun ve toplumun çeşitli kesimlerinin katılımı sağlanarak Türkiye'nin dış politikadaki etkisi ve gücünün artacağına inanmaktadır.

* Uluslararası ilişkilerde stratejik çalışmaların, senaryo analizlerinin ve geleceğe ilişkin projeksiyonların yapılmasının, dış politika araçlarının geliştirilmesinde çok önemli olduğuna da şüphe yoktur. Bu nedenle kamu kurumları bünyesinde dış politika alanında faaliyet gösteren araştırma merkezleri, dış politika enstitüleri ve üniversitelerdeki uluslararası ilişkiler bölümleriyle işbirliği yapılacaktır.
Partimiz, bu gözlemler çerçevesinde aşağıdaki politikaları izleyecektir:

* Türkiye, demokrasisi, ekonomisi ve insan haklarına saygılı tutumuyla bulunduğu bölgede bir istikrar unsurudur. Bu nitelikleriyle, çevresindeki kriz bölgelerinde daha fazla inisiyatif alacak ve krizlerin çözümüne daha somut katkı sağlamaya çalışacaktır.

* Partimiz, bölgesel güvenlik ortamının, ekonomik kalkınmaya önemli katkıda bulunduğu görüşündedir. Bu nedenle Türkiye, yakın çevresinde güven ve istikrarın tesisi için daha fazla çaba sarf edecek, komşularıyla diyaloga dayalı iyi ilişkiler sürdürme çabasını artıracak, böylelikle bölgesel işbirliğinin gelişmesine daha fazla katkıda bulunacaktır.

* Türkiye gerek coğrafi, gerekse tarihi açıdan Avrupa ile yakın ilişkiler içinde olmuştur. Bu nedenle Avrupa ülkeleriyle ilişkiler Türkiye'nin dış politika gündeminde en üst sıralarda yer almaya devam edecektir.

* Türkiye, Avrupa Birliği ile ilişkilerinde, taahhütlerini ve Birliğin üyelik için öteki aday ülkelerin de yerine getirmesini istediği şartları bir an önce sağlayacak, gündemin yapay sorunlarla meşgul edilmesini önlemeye çalışacaktır.

* Türkiye'nin NATO bünyesinde bugüne kadar ortaya koyduğu katkıya paralel olarak, yeni Avrupa Savunma Stratejisi çerçevesinde oluşturulan Avrupa Güvenlik ve Savunma Kavramı (AGSK) içinde hak ettiği yeri alması yolundaki çabaları sürdürecektir.

* Türkiye ile dost ve müttefik ülkeler arasında uzun zamandan beri devam eden siyasi ve ekonomik işbirliği sürdürülecek ve bu işbirliği özellikle ekonomi, bilim, teknoloji, yatırım ve ticaret alanlarında yoğunlaştırılacaktır.

* Amerika Birleşik Devletleri ile uzun yıllardan beri savunma ağırlıklı olan işbirliğini devam ettirecek ve bu işbirliğini ekonomi, yatırım, bilim ve teknoloji alanlarında yaygınlaştıracaktır.

* Rusya Federasyonu ile Orta-Asya ve Kafkasya'da rekabete değil işbirliğine dayanan dostça ilişkiler sürdürecektir.

* Komşumuz Yunanistan ile karşılıklı ekonomik çıkarlara dayanan ilişkileri artırarak sürdürecek ve bu ilişkilerin oluşturacağı güven ortamı sayesinde, daha

karmaşık olan siyasi sorunların çözümü için zemin hazırlayacaktır.

* Kıbrıs sorununun çözümünde, adadaki Türk halkının varlığının, kimliğinin ve kendi geleceğini tayin etme hakkının gözardı edilemeyeceği görüşünde olup; çözümün, adada mevcut iki devletin varacağı uzlaşmaya dayanması gerektiğine ve bu sorun çözümlenmeden Kıbrıs Rum Kesimi'nin Avrupa Birliği'ne alınmasının, sorunu daha karmaşık hale getireceğine inanmaktadır.

* Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile tarihi, kültürel ve sosyal yakınlığımıza rağmen, Türkiye'nin bu ülkelerle ilişkilerinde beklentileri karşılayamadığı bir gerçektir. AK PARTİ, Türk Cumhuriyetleri'yle ilişkilerin en ileri noktaya taşınarak bölgenin geniş bir işbirliği alanına dönüştürülmesi için çaba sarfedecektir.

* Orta-Doğu'da akan kan, tüm dünya kamuoyunu olduğu gibi, bu bölge ile yakın kültürel ve tarihi ilişkileri olan Türk halkını da üzmekte ve endişeye sevk etmektedir. AK PARTİ, din ve ırk ayırımı yapmaksızın, kime ait olursa olsun, dökülen kanın ve göz yaşının acilen durdurulmasını sağlayacak tek yolun, kalıcı bir barıştan geçtiğine inanmaktadır. Bu çerçevede Türkiye, barışın tesisine yönelik çabaları desteklemeye devam edecektir.

* Partimiz, Türkiye'nin İslam Ülkeleri'yle ilişkilerine özel bir önem vermektedir. Bu nedenle, bir yandan bu ülkelerle ikili işbirliğimizin artırılması, öte yandan İslam Konferansı Örgütü'nün (İKÖ), uluslararası alanda daha saygın yer edinebilmesi ve insiyatif alabilen dinamik bir yapıya kavuşturulması için çaba

sarfedecektir. Yine bu bağlamda, başkanlığını Sayın Cumhurbaşkanımızın yaptığı İKÖ, Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi'nin (İSEDAK) faaliyetlerine daha somut içerik kazandırmaya çalışacaktır.

* Soğuk savaşın sona ermesi ve Doğu Bloku'nun çöküşü, Karadeniz Bölgesi'nde yeni bir işbirliği alanının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu gelişme sonucu, hızlı bir ivme ve geniş bir katılımla kurulan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (KEİT), bölge ülkelerine geniş işbirliği olanakları vaad eden potansiyelinin harekete geçirilmesi için sarfedilen çabaları artıracaktır.

* Türk dış politikasının geleneksel Atlantik ve Avrupa boyutlarının yanında, Avrasya eksenli bir politikanın da geliştirilmesi yolundaki çabaları sürdürecektir. Bu bağlamda, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (ECO) çerçevesindeki işbirliğinin güçlendirilmesi için çaba sarf edecektir.

* Kafkasya'da soğuk savaş dönemi şartlanmaları bir yana bırakılarak işbirliği imkanları aranacaktır. Böylelikle Türkiye, zengin yeraltı ve yer üstü kaynaklarına sahip olan bu bölgenin, Orta-Doğu ve Balkanlar'la ekonomik açıdan bütünleşmesine katkıda bulunmaya çalışacaktır.

* Çin ve Güney-Doğu Asya'daki dinamik ekonomilerle ilişkileri çok yönlü olarak ele alacak ve Türkiye ile bu ülkeler arasında daha sıkı ilişkiler geliştirmeye çalışacaktır.

* Türkiye'nin Balkan politikasını, bölgedeki ülkelerle tarihi, kültürel ve ekonomik ilişkilerimiz ışığında geliştirecek ve gerekirse yeniden şekillendirecektir.

* Yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının, bulundukları ülkelerdeki haklarının daha fazla korunması için çaba sarf edecek, gerek o ülkelerde gerekse Türkiye'de karşılaştıkları sorunların ortadan kaldırılması için mevcut mekanizmaları daha etkin biçimde işletecek, gerekirse yeni mekanizmalar oluşturacaktır.

SONUÇ

KALKINMA VE DEMOKRATİKLEŞME
PROGRAMI

VII. SONUÇ

Başta genç ve dinamik nüfusu olmak üzere Türkiye çok zengin maddi ve manevi potansiyele sahip bir ülkedir.

Cumhuriyet, binlerce yıllık tarihimiz içerisinde elde ettiğimiz kazançların en önemlilerindendir. Bütün gayretlere ve gelişmelere rağmen AK PARTİ, Cumhuriyetimizin demokratik bir Cumhuriyet olması için bugüne kadar alınan mesafenin çok yetersiz olduğuna inanmaktadır.

Bu programın içtenlikle benimsediği siyasi doğrultu ve önerilerle Cumhuriyetimizin hukukun üstünlüğüne, insan hak ve özgürlüklerine dayalı demokratik bir yapıya kavuşturulması hedeflenmiştir.

"İnsanı yaşat ki devlet yaşasın" felsefesinden hareketle partimiz, bütün politikalarının merkezine bireyi koymuştur. Başta düşünce, ifade, inanç, eğitim, örgütlenme ve teşebbüs özgürlükleri olmak üzere bütün sivil ve siyasi özgürlükleri, çoğulculuğun, barış ve uzlaşmanın temel şartı olarak görüyoruz. Tüm bu özgürlükler Türkiye'yi herkes için yarınlarından emin olacakları büyük bir umut haline getirmenin de olmazsa olmaz şartlarıdır.

Partimiz din, dil, mezhep, bölge, etnik köken ve cinsiyet farkı gözetmeksizin bütün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını birinci sınıf vatandaş olarak görür ve kucaklar. Bizim demokratik anlayışımızda farklılıkların birbirine dönüşme mecburiyeti yoktur. Tarihi tecrübemizden süzülerek gelen farklı olanların bir arada barış içinde yaşama kültürü de bundan başka bir şey değildir.

Haklı zayıfları, haksız güçlülere karşı korumak, vazgeçilmez prensiplerimizden biridir. Bu nedenle programımız, bir kısım veya kesimin huzur ve mutluluğunu değil, herkesin huzur ve mutluluğunu sağlamayı hedeflemektedir.

Partimizin bu programda hayata geçireceği yönetim anlayışında, devlet buyurganlık bakımından iri ve hantal bir devlet değil, kaliteli hizmet üretme işlevi ve etkinliği açısından güçlü bir devlet olacaktır. Ülke bütünlüğü ve milli egemenliğe saygı çerçevesinde çoğulculuğa ve çok sesliliğe dayanan bir yönetim anlayışında, devlet bir orkestra şefi konumunda olacaktır. Dayatan, direten, rant dağıtan bir devlet değil; düzenleyen, denetleyen, fırsat yaratan, teşvik eden ve yol gösteren bir devlet, 21. yüzyılın hakim demokratik anlayışının bir gereğidir. Ülkemizi dünya sahnesinde hakkettiği yere getirecek olan da budur.

Bu program, ülkemizin çok büyük olan ekonomik potansiyelini harekete geçirerek, küreselleşmenin getirdiği maliyetleri en aza indirmek suretiyle, büyümeyi ve yeni bir atılımı hedeflemektedir. Kamu harcamalarını disipline etmek, her düzeydeki israfın önüne geçmek, girişimciliği her yönüyle desteklemek, ranta değil, üretime dayalı bir kazanç sistemi tesis etmek, borçlanmada azami duyarlılığı göstermek, vergi tabanını genişletirken vergi oranlarını düşürmek, gelir dağılımındaki adaletsizliği gidermek, yoksulluğa ve her çeşit yolsuzluğa son vermek, verimliliği esas almak, programın ekonomik öncelikleri arasındadır.

İnsanlarımızın karnı tok, sağlıklı, eğitimli, huzurlu olması, insanca yaşayabileceği bir hayat standardına kavuşturulması, yarınından emin, devletine,

birbirlerine ve kendilerine güvenen bireyler haline getirilmesi çabamızın özü ve siyasetteki varlık sebebimizdir.

Bu programın en önemli tarafı, eyleme dönüştürülemeyecek söylemlere yer vermemiş olmasıdır. Doğru, gerçekçi ve uygulanabilir olması, parti politikalarımızın tanımlayıcı özelliğidir. Sözümüzle özümüzün bir olduğunu en iyi halkımız bilmektedir. AK PARTİ, gücünü halktan alan kadro hareketidir. Burada katı yargılar değil, ilkeler; tekelci akıl değil, kolektif akıl hakimdir.

Türkiye'nin en büyük problemi, ülkede yaşanan güven bunalımıdır. Devletin halka, halkımızın da devlete güveni tesis edildiği, halkın talepleri ile siyasetin gündemi örtüştürüldüğü zaman Türkiye'nin uluslararası yarışta zirveye doğru yürüyüşü mutlaka gerçekleşecektir. Bizim Türkiye sevdası diye bir sevdamız vardır. Samimiyetle, azimle aydınlık ufuklara doğru bir yürüyüş başlatıyoruz. Varış noktasındaki onur ve gurur bizimle birlikte yola çıkan herkesin, hepimizin olacaktır.

AK PARTİ, ideoloji dayatan veya rant dağıtan bir parti değildir, olmayacaktır. Partimiz, bu programdaki ilkeler çerçevesinde Türkiye'ye hizmeti esas alan bir kitle partisidir. Soğuk savaş döneminin doğurduğu, eski siyasi akla dayanan ayrışmaları reddediyoruz. Demokrasiye inanan, insan hak ve özgürlüklerine saygılı, çoğulcu değerleri benimsemiş, ahlaki ve insani duygulara sahip, piyasa ekonomisine bağlı herkese bu partinin çatısı altında yer vardır.

Milli, manevi ve evrensel değerlere saygılı, Cumhuriyeti benimsemiş, toplumsal merkezi, siyasetin merkezine taşımak; AK PARTİ'nin en önemli hedeflerindendir.

Bu program, büyük milletimizin insanlık camiasında layık olduğu yeri alması, ülkemizin "Muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkması" için dürüst, ilkeli, yerli değerler konusunda hassas, küresel dinamiklerin farkında, yaşadığı coğrafya ve çağı çok iyi kavrayan kadrolar tarafından hazırlanmış bir "demokratikleşme ve atılım" projesidir.

Gayret, alın teri, ilkeli siyasi irade ve kararlılık bizden, teveccüh halkımızdandır.

Allah milletimizin yâr ve yardımcısı olsun.

Hersey
Türkiye
için!

TBMM
Kütüphanesi
200703352